

Voorjaarsnota 2025

Gemeente Helmond

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Staat van Helmond	5
2.1	De ontwikkeling van Helmond	5
2.2	De belangrijkste opgaven in Helmond	7
3.	Financieel perspectief.....	8
3.1	Budgettair beeld	8
3.1.1	Samenvattend beeld meerjarenperspectief	8
3.1.2	Omgeving	10
3.2	Toelichting autonome ontwikkelingen en knelpunten	11
3.3	Beleidsintensivering	16
3.4	Indexering	18
3.5	Ontwikkeling woonlasten	20
4	De strategische koers voor Helmond	21
4.1	De koers	21
4.1.1	De koers op hoofdlijnen	21
4.1.2	De koers binnen begrotingsprogramma's	24
4.2	Ombuigingen	37
4.2.1	Omvang van ombuigingen	37
4.2.2	Strategieën voor het ombuigen	39
4.2.3	Afwegingskader voor ombuigingsmaatregelen	40
4.3	Mijlpalen in 2026.....	40
4.3.1	Meedoen, rondkomen, vooruitkomen	40
4.3.2	Duurzaam & Leefbaar	41
4.3.3	Economisch vitaal & aantrekkelijk	43
4.3.4	Bestuur & organisatie	44
5	Investing.....	46
5.1	Uitwerking investeringen 2026 (IVP) en kansrijke investeringen 2027-2029	46
5.2	Realisatiekracht.....	50
6	Risico's	51
6.1	Overzicht van risico's	51
6.1.1	Omvang weerstandsvermogen.....	52
6.1.2	Ratio's.....	53
	Bijlage 1 Afkortingen en acroniemen	55
	Bijlage 2 Errata	56

1 Inleiding

De bestuursperiode 2022-2026 loopt ten einde. We zijn minder dan een jaar verwijderd van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. In de laatste Voorjaarsnota van dit college blikken we vooruit naar 2026 en verder. Dat doen we in het besef dat het er in de komende jaren financieel niet gemakkelijker op wordt. Hoewel Helmond er – vergeleken met veel andere gemeenten – financieel goed voor staat, ontkomen ook wij niet aan het maken van scherpe keuzes. De inkomsten die gemeenten van het Rijk krijgen lopen vanaf 2026 fors terug. De term ‘ravijnjaar’ is in dat kader inmiddels aardig ingeburgerd geraakt. De landelijke Voorjaarsnota, waar het kabinet in april overeenstemming over bereikte, heeft de terugval weliswaar iets verzacht maar zeker niet weggenomen. Verder zorgen de geopolitieke ontwikkelingen voor veel onzekerheid, hebben we nog steeds te maken met een hoge inflatie en weten we nog niet wat er in de meicirculaire zal staan. Veel onzekerheden dus op weg naar de programmabegroting 2026-2029 die we in november aan de gemeenteraad voorleggen.

Toch is er ook reden voor optimisme. We hebben de afgelopen jaren mooie stappen kunnen zetten in het bouwen aan een sterker Helmond voor iedereen. En ook de komende jaren gaan heel veel dingen wél gewoon door. Ergens in de komende jaren passeren we de grens van 100.000 inwoners. In het centrum en Nieuw Brandevoort zien we volop kansen om veel nieuwe woningen te bouwen, de ontwikkeling van de bedrijventerreinen gaat gestaag voort en op De Braak gaat de ontwikkeling van de campus de tweede fase in. Daarbij houden we ook in financieel moeilijke tijden aandacht voor de meest kwetsbare inwoners. Dat doen we onder andere met een uitgebreid pakket aan minimaregelingen en ondersteuning van/voor inwoners die dat nodig hebben.

Zwaarder accent op de Voorjaarsnota

De Voorjaarsnota vormt de aftrap van de nieuwe P&C-cyclus. In de Voorjaarsnota geeft het college de beleidsmatige en budgettaire uitgangspunten aan voor het komende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren. In december 2024 zijn met het Auditcomité afspraken gemaakt over een accentverschuiving in de P&C-cyclus waardoor de Voorjaarsnota een zwaardere rol krijgt. Het college geeft in het voorjaar de hoofdlijnen van de begroting aan en daarmee ook waar de prioriteiten voor het komende begrotingsjaar liggen. De gemeenteraad wordt zo in positie gebracht om al vroeg in de cyclus te reageren op de prioriteiten van het college en indien gewenst eigen accenten mee te geven. De raad praat dus in het voorjaar al mee over belangrijke inhoudelijke keuzes; de verdere uitwerking volgt in de begroting.

Kern van de Voorjaarsnota: brede welvaart als basis

In het Ambitieakkoord ‘Een sterker Helmond voor iedereen’ hebben we brede welvaart als fundament voor ons beleid benoemd. Dat gaat over veel meer dan inkomen alleen. De term welvaart focust op economie, financiën en koopkrachtplaatjes. Brede welvaart gaat een stap verder en stelt dat winst niet het ultieme doel is van economische groei maar een middel om een inclusieve, leefbare en gezonde stad te realiseren. Mensen ontfangen immers ook betekenis en waarde aan andere zaken dan geld en inkomen. Bijvoorbeeld aan solidariteit, gezondheid, goed en toegankelijk onderwijs, een attractief cultuuraanbod, recreatiemogelijkheden, sociale cohesie, welzijn, een prettige leefomgeving, veiligheid, een goed milieu en een diverse natuur.

In lijn hiermee staat in de strategische koers die we in deze Voorjaarsnota hebben uitgezet de kwaliteit van leven van mensen centraal. We gebruiken hierbij het model van PON & Telos. Dat model gaat er vanuit dat duurzame ontwikkeling vraagt om gelijktijdige verbetering op drie vlakken: sociaal-cultureel, ecologisch en economisch. Alleen als deze drie onderdelen zich in balans ontwikkelen verbetert de kwaliteit van leven. In de afgelopen tien jaar is Helmond op alle vlakken gegroeid, maar op economisch vlak is de gemeente sneller vooruit gegaan dan op het sociaal-culturele en het ecologische vlak. Dat is niet zo gek als je bedenkt hoe hard onze Brainportregio in de afgelopen jaren economisch gegroeid is. Om te zorgen dat we in balans blijven ontwikkelen leggen we de komende periode het accent op sociaal-culturele en ecologische zaken. Het economische deel verliezen we uiteraard niet uit het oog. Ook daar moeten we blijven groeien, maar relatief minder dan op de andere vlakken.

De schaa sprong als kwaliteitssprong

De stormachtige (economische) groei van de Brainportregio biedt ons vele kansen en stelt ons voor grote uitdagingen. Helmond groeit in de komende jaren tot ver boven de 100.000 inwoners. Daarvoor zijn vele duizenden nieuwe woningen en arbeidsplaatsen nodig, maar ook voorzieningen op het gebied van bijvoorbeeld onderwijs, sport, recreatie, gezondheidszorg, natuur en cultuur. Plus de infrastructuur om al die nieuwe woningen, arbeidsplaatsen en voorzieningen bereikbaar te maken en te houden. En dat alles moet in een relatief korte tijdsperiode van ongeveer 15 jaar, in goed evenwicht. Daarom kijken we gebiedsgericht waar we de meeste mogelijkheden zien om zowel aan kwaliteit als aan groei te werken. We leggen het accent op het centrum omdat een levendig en vitaal centrum essentieel is voor de kwaliteit van leven in onze stad. Bovendien zijn hier duizenden nieuwe woningen gepland. Voor wat betreft de wijken leggen we de komende jaren het accent op enerzijds Nieuw Brandevoort vanwege de kansen om hier forse aantallen woningen te bouwen. Anderzijds richten we de aandacht op Helmond Oost, Helmond Noord en Rijpelberg omdat we in deze wijken de grootste opgave zien op het gebied van sociale veerkracht, tweedeling, leefbaarheid en veiligheid. Dat doen we nadat we de belangrijkste stappen hebben gezet in de wijken Binnenstad-Oost, Helmond-West, Annawijk en Leonardusbuurt. Grote kansen in andere wijken laten we natuurlijk niet liggen.

Scherpe keuzes zijn noodzakelijk

Deze Voorjaarsnota is niet sluitend. Dat kan en hoeft ook niet omdat we nog niet over alle informatie beschikken. Zo kennen we de meicirculaire van het Rijk nog niet. Uitgangspunt is dat de begroting straks wel sluitend zal zijn. Wij zien voldoende perspectief om dat te kunnen realiseren. Om te zorgen dat we in 2026 en de jaren daarna financieel gezond blijven, zijn scherpe keuzes wel noodzakelijk. Zoals we er nu tegenaan kijken moeten we in 2026 zo'n €13,5 miljoen structureel bezuinigen. Dat loopt op tot circa €18,5 miljoen in 2029. De Voorjaarsnota van het Rijk die in april verschenen is, lijkt in ieder geval voor de jaren 2026 en 2027 wat verlichting te geven. Wat dit echt voor gemeenten betekent, wordt op z'n vroegst pas duidelijk bij de meicirculaire. Op een totale begroting van ongeveer €450 miljoen lijkt dat wel mee te vallen. Echter, een groot deel van ons geld geven we uit aan wettelijke taken. Die staan min of meer vast; daar kunnen we niet aan tornen. Bij het zoeken naar besparingen kijken we zowel naar mogelijkheden om uitgaven te verlagen als inkomsten te verhogen. In lijn met de gewenste groei op sociaal-cultureel en ecologisch vlak proberen we thema's te ontzien die hierbij een grote meerwaarde opleveren. De bedragen die in deze Voorjaarsnota zijn opgenomen zijn nadrukkelijk nog richtbedragen. In de programmabegroting worden ze verder uitgewerkt.

Hoofdpijn per begrotingsprogramma

Evenals de begroting is deze Voorjaarsnota ingedeeld in vier begrotingsprogramma's. In het onderstaande per begrotingsprogramma de belangrijkste punten in 2026.

Meedoen, rondkomen en vooruitkomen

Al onze inwoners moeten kunnen meedoen, rondkomen en vooruitkomen. Dat is de essentie van ons sociaal beleid. Als het nodig is geven we daarvoor laagdrempelig en pro-actief hulp en ondersteuning. Die hulp en ondersteuning willen we ook in de toekomst blijven geven. Gezien de toenemende vraag als gevolg van de vergrijzing en de groei van de stad aan de ene kant en de krimpende budgetten en de krapte op de arbeidsmarkt aan de andere kant moet er wel iets veranderen. Die verandering bestaat eruit dat we niet afwachten tot er een probleem is en dan in actie komen om het te verhelpen. In plaats daarvan proberen we problemen zo veel mogelijk te voorkómen en als ze er toch zijn deze zo vroeg mogelijk te signaleren. Zo blijven we inzetten op valpreventie en projecten zoals 'Praat vandaag over morgen' en Kansrijk. We stimuleren innovatie die hieraan bijdraagt en versterken de uitvoeringskracht.

Bestaanszekerheid zien we als een basisvoorwaarde. Immers, een stabiele financiële situatie is belangrijk voor het welzijn, de gezondheid en de veerkracht van inwoners. Invoering van het landelijke plan 'basisdienstverlening schuldhulpverlening' levert hier een bijdrage aan en staat gepland in 2026. Daarnaast staat een aantal belangrijke wetswijzigingen op stapel: de Participatiewet in Balans, de wet Proactieve Dienstverlening en de wet Van School naar Duurzaam Werk. Hiervoor moeten de nodige voorbereidingen getroffen worden.

Krachtige sociale teams in de wijken zorgen ervoor dat mensen meer veerkracht krijgen en dat zorg en ondersteuning dichterbij, laagdrempeliger en effectiever wordt. Daarnaast zijn de sociale teams belangrijk voor de sociale cohesie in de wijken en leveren ze een directe bijdrage aan brede welvaart en de transitie van zorg naar welzijn.

In de jeugdzorg is de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd een belangrijk aandachtspunt. Daarmee wordt de jeugdhulp, zoals bekend één van de belangrijkste oorzaken van financiële problemen bij gemeenten, beter beheersbaar en beschikbaar voor wie het nodig heeft.

We werken aan een belangrijke opgave op de lange termijn: inclusief onderwijs. Hiermee willen we op lange termijn alle kinderen de kans te geven om zich te ontwikkelen en met hun talent iets te betekenen voor onze samenleving. Ook werken we verder aan het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs tot 2030 en verder.

In 2026 starten we met de uitvoering van de Inclusie en Antidiscriminatie Agenda.

Op het gebied van gezondheid werken we vooral aan 'positieve gezondheid'; dit gaat om zaken als gezond eten, bewegen, niet roken en het denormaliseren van alcohol- en drugsgebruik. Dit draagt bij aan het terugdringen van gezondheidsverschillen.

Sporten en bewegen zijn belangrijk voor de gezondheid. Nu de eerste fase van campus De Braak is afgerond, richten we ons op de verdere ontwikkeling van het terrein. Dit combineren we met het verbeteren van de openbare ruimte en het toevoegen van woningbouw.

Duurzaam en leefbaar

Onderwerpen als de energietransitie, klimaatadaptatie, het oplossen van de woningcrisis, het versterken van de leefbaarheid in wijken en het versterken van een aantrekkelijke leefomgeving stellen ons voor grote uitdagingen. Omdat niet alles tegelijk kan leggen we de komende jaren de nadruk op ontwikkelingen die een grote meerwaarde leveren voor de kwaliteits- en schaa sprong. Dat betekent dat we:

- Zo veel mogelijk tempo maken met woningbouw. In de programmering krijgen kansrijke initiatieven die bijdragen aan de kwaliteit van de stad en een gevarieerde woningmix voorrang. In 2026 blijft er bovendien focus liggen op het verwerven van provinciale en landelijke subsidies en rijksmiddelen, omdat het gezien de resultaten van grondexploitatie uitdagend is om business cases rond te krijgen.
- Focus op het ontwikkelen van het centrum en Nieuw Brandevoort. Tot 2040 breiden we de woningvoorraad uit met ca 12.500 woningen, grotendeels in en rondom het centrum en het station. In Nieuw Brandevoort voorzien we 3.800 tot 5.000 woningen.
- Investeren in bestaande wijken. Onze wijken zijn heel divers in aard en omvang. Elke wijk kent zijn eigen opgaven. De ene wijk staat er beter voor dan de andere. Ons belangrijkste doel is het aanpakken van de tweedeling in de wijken. Goede ontmoetingsplekken, een meer gevarieerde woningmix, een aantrekkelijke, groene leefomgeving en aandacht voor veiligheid en leefbaarheid helpen daarbij. Met wijkontwikkelingsplannen voor de wijken die dit het hardste nodig hebben, werken we hieraan.
- Vorm geven aan de warmtetransitie. De nieuwe Warmtewet wordt naar verwachting in 2026 van kracht. Gemeenten krijgen hierin de regie. We kijken daarom naar verschillende scenario's voor de rol van de gemeente in een warmtebedrijf.
- Investeren in structuurversterkende maatregelen om Helmond nu en in de toekomst aantrekkelijk te houden. Denk aan het versterken van natuur en landschap, bereikbaarheid en mobiliteit en de uitbreiding van het energienetwerk. Bij natuur en landschap ligt in 2026 de focus op het uitvoeringsprogramma van Landschapspark Kloostereind en op de grotere ecologische verbindingen. Waar het gaat om bereikbaarheid en mobiliteit spelen actieve mobiliteit (lopen, fietsen), OV en deelmobiliteit de hoofdrol, ook met het oog op duurzaamheid. De uitbreiding van het energienetwerk om netcongestie tegen te gaan is een complex vraagstuk waarin netbeheerders allereerst aan zet zijn. Als gemeente stimuleren en faciliteren we en leggen we de focus op het slimmer afstemmen van vraag en aanbod, netbewust bouwen en lokale opslag van energie.

Economisch vitaal en aantrekkelijk

Helmond wil een slimme, innovatieve en aantrekkelijke stad in de Brainportregio zijn met een vitale economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. We streven naar een groei van zo'n 15.000 arbeidsplaatsen tot 2040. Op het economisch vlak staan we relatief sterk. Daarom kiezen we hier voor een gematigde koers waarbij we sterk prioriteren.

We versterken en verbeteren ontwikkelingen die niet alleen een grote meerwaarde hebben voor de kwaliteits- en schaa sprong, maar ook bijdragen aan het op een bijpassend niveau brengen op sociaal-cultureel of ecologisch vlak.

Belangrijke ontwikkelingen in dit programma zijn:

- Cultuur en evenementen: cultuur heeft een brede meerwaarde en is belangrijk voor de kwaliteit en leefbaarheid van de stad. We maken ons cultureel aanbod robuuster door het professionaliseren van musea, podia en evenementen. Daarnaast versterken we recreatiegebied Berkendonk waar veel inwoners graag komen om te wandelen of te zwemmen. Hier is ook plaats voor grotere evenementen.
- Automotive: de Automotive Campus is aangemerkt als één van de twintig campussen van nationaal belang. Daarom is een gestage en duurzame ontwikkeling nodig. Vanaf 2026 willen we de nieuwe publiek-private samenwerking op poten hebben staan. Die is nodig om ook in de toekomst slagvaardig te kunnen blijven en tegelijkertijd de publieke belangen te blijven waarborgen.
- Food tech: dit is vooral een netwerksamenwerking waar gewerkt wordt aan innovatie van de voedselverwerkende industrie. De uitdaging voor de komende jaren is om de fysieke campus uit te breiden en de voedingssector en de technologische sector met elkaar te verbinden.
- Stedelijke werkmilieus: met name in het Stationskwartier zien we kansen voor aantrekkelijke stedelijke werkmilieus.
- Ontwikkelen van bedrijventerreinen: de uitbreiding van werklocaties zoals Varenschut en het Regionaal Bedrijventerrein Brainport Oost staat hoog op onze agenda. Samen met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond werken we aan een visie op de bestaande bedrijventerreinen.

Daarnaast blijven we natuurlijk werken aan een inclusieve, flexibele arbeidsmarkt. Dit is een basisvoorwaarde voor het realiseren van brede welvaart voor alle inwoners. Dit doen we regionaal, in de arbeidsmarktregio Helmond – De Peel en in de Brainportregio.

Bestuur en organisatie

De gemeentelijke organisatie staat aan de lat om alle gemeentelijke taken goed en efficiënt uit te voeren, met oog voor onze inwoners, ondernemers en organisaties. Versterken van het vertrouwen in de lokale overheid is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Dat vraagt om een organisatie die kan meebewegen met wat nodig is, die weet welke rol er op welk moment gevraagd wordt en die continu haar dienstverlening verbetert. Onze communicatie moet daarnaast nog beter aansluiten bij de leefwereld van inwoners en ondernemers. Een doelmatige bedrijfsvoering is ook een punt van aandacht. De komende jaren zetten we in op het verbeteren van processen en systemen zodat we efficiënter kunnen werken en beter kunnen sturen.

Blijvende aandacht voor medewerkers is essentieel om mensen te blijven binden en boeien en om nieuw talent te vinden in een krappe arbeidsmarkt. Immers, onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal. Zonder hen kunnen wij onze ambities niet realiseren. We blijven daarom investeren in opleidingsprogramma's en strategisch personeelsbeleid.

2 Staat van Helmond

We leven in een tijd van grote opgaven, transities. Denk aan de woningkrapte, de mobiliteitstransitie, de energietransitie en de digitale transformatie die plaatsvindt. Ook in Helmond en in de regio zijn dit belangrijke ontwikkelingen, met zowel uitdagingen als kansen. Daarnaast is er onzekerheid door de geopolitieke spanningen. De maatschappij verandert snel en dat vraagt veel van inwoners, ondernemers, organisaties en de gemeente. Hieronder worden diverse ontwikkelingen belicht en zijn de belangrijkste opgaven geduid. Een volledig beeld van cijfers en grafieken is te vinden in een aparte bijlage 'Staat van de Stad'.

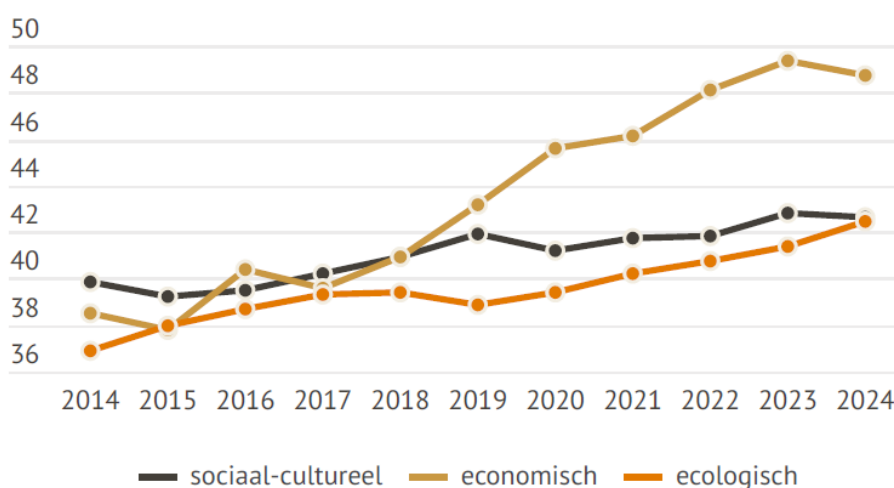
2.1 De ontwikkeling van Helmond

Duurzame ontwikkeling van de stad

Om de ontwikkeling van de stad in beeld te brengen, kijken we naar drie aspecten: sociaal-culturele groei, ecologische groei en economische groei (conform de 'duurzaamheidsbalans' van PON-Telos). Dit sluit aan bij onze strategische koers, waarin we een evenwichtige groei als uitgangspunt nemen (zie het hoofdstuk 'Strategische koers in Helmond').

In Helmond zijn we op alle drie de aspecten gegroeid, echter niet in gelijke mate. De economische groei gaat harder. De ecologische groei en sociaal-culturele groei lopen enigszins gelijk met elkaar op. Eenzelfde trend is ook in andere gemeenten te zien, waardoor Helmond ten opzichte van andere gemeenten min of meer gelijk blijft scoren. Dat wil zeggen dat Helmond op plek 314 staat van de 342 gemeenten. Dit komt overeen met vergelijkbare middelgrote steden met een industrieel verleden en/of liggend nabij een andere grote stad.

De ontwikkeling van Helmond wat betreft sociaal-cultureel, economisch en ecologisch kapitaal van jaar op jaar (gemiddelde scores per voorraad)

Inwoners

We zien dat Helmond steeds diverser wordt qua samenstelling. De demografische ontwikkelingen zijn een afspiegeling van de veranderingen die er landelijk zijn:

- Het aantal inwoners groeit de laatste jaren met name doordat zich meer mensen in de stad vestigen dan dat er vertrekken. Daar tegenover staat dat het aantal geboorten afneemt en het aantal overlijdens stijgt.
- Het aantal 65-plussers en 75-plussers neemt toe, wat ook bijdraagt aan de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens.
- Het aandeel inwoners met een niet-Nederlandse herkomst stijgt. Het aantal kinderen met een niet-Nederlandse herkomst neemt hiermee ook toe. Nieuwe inwoners komen vooral uit Midden- en Oost-Europese landen en van buiten Europa.

Eigen veerkracht en bestaanszekerheid

In Helmond woont een relatief grote groep inwoners die moeite heeft met de basisvaardigheden (taal,

financieel, gezondheid, digitaal, sociaal en juridisch). Vaardigheden die zij nodig hebben om goed mee te kunnen doen. Zo is bijvoorbeeld 16% van de 16- t/m 65-jarigen laaggeletterd. Wat betreft het gemiddelde inkomen zien we positieve ontwikkelingen. Het aandeel mensen dat werkt en de hoogte van het inkomen lopen beide op. Of het hogere gemiddelde inkomen ook daadwerkelijk een positief effect heeft, hangt ervan af of dat gelijk op loopt met de inflatie. Ruim een kwart van de huishoudens maakt gebruik van ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), jeugdhulp of participatiewet. Eén op de negen inwoners geeft aan moeite te hebben met rondkomen. Daarbij zijn er grote verschillen tussen wijken en buurten. Binnen de wijken zijn er concentraties van mensen met een bepaald inkomensniveau.

Gezondheid

Ook op het vlak van gezondheid loopt de ontwikkeling in Helmond parallel aan de landelijke trends. De zorg- en ondersteuningsvraag groeit, wat voortvloeit uit het stijgende aantal 65- en 75-plussers. Maar ook de leefstijl is steeds ongezonder, doordat dit leidt tot meer mensen met overgewicht en een verhoogd risico op ziekten. Een ander gezondheidsaspect is eenzaamheid. Dit zien we dwars door de samenleving en leeftijden terug.

Sociale veerkracht

Mensen zijn minder bereid tot vrijwilligerswerk. In Helmond is het aandeel mensen dat vrijwilligerswerk doet ook lager dan in Zuidoost-Brabant. Wat betreft het aandeel inwoners dat mantelzorg doet ligt dit juist weer iets hoger dan regionaal. Het percentage inwoners dat zich gediscrimineerd heeft gevoeld is gedaald tussen 2021 en 2023, meer dan dat landelijk te zien is. Op het vlak van verbinding in de buurt (sociale cohesie) zien we een gelijkblijvende trend. Daarbij blijkt wel dat Helmond hier minder op scoort dan het landelijk gemiddelde.

Onderwijs

Het aandeel voortijdig schoolverlaters (voortgezet onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO)) ligt in Helmond hoger dan gemiddeld in Nederland. Hier is geen specifieke trend in te zien. Het aandeel 22-jarigen met een startkwalificatie blijft de laatste jaren ook vrij stabiel. Dit ligt rond de 75%. Ten opzichte van 2013 is er wel een verbetering te zien. Ook ten aanzien van het aandeel hoger opgeleiden.

Jeugd & jeugdzorg

De meeste jongeren in Helmond groeien kansrijk op. Er is echter ook een groep die aandacht nodig heeft vanwege sociale achterstanden. Het aandeel jongeren met jeugdhulp ligt net wat lager dan gemiddeld in Nederland. Op het gebied van jeugdreclassering is het vergelijkbaar. Jongeren lijken vaker in de criminaliteit actief te zijn.

Wonen

Er is een eenzijdige woningvoorraad in wijken. Dit houdt de verschillen in weerbaarheid en leefbaarheid mede in stand. Positief is dat de woningvoorraad verduurzaamt. Qua woonomgeving waardeert negen van de tien inwoners van 18 jaar en ouder deze met een voldoende. Ongeveer tweederde geeft zelfs een 8 of hoger.

Veiligheid & overlast

Een belangrijke trend binnen de criminaliteit is ondermijning. Dit is een gevolg van veel verschillende vormen van criminaliteit waarbij de grenzen tussen bovenwereld (de 'gewone' maatschappij) en de onderwereld (criminelen) vervagen. Zowel jongeren als volwassenen lijken vaker in de criminaliteit actief. De cybercriminaliteit neemt toe en vergeleken met andere gemeenten vinden er in Helmond veel misdrijven plaats. Het aantal traditionele delicten zoals woninginbraken daalt. Wat betreft de leefbaarheid in wijken is er een toename van het aantal meldingen van overlast door personen met verward gedrag en

alcohol. Tussen de wijken zijn er verschillen in de ervaren onveiligheid en overlast.

Klimaat & energie

De impact van klimaatverandering verschilt per wijk. Dit hangt samen met onder andere hoeveel steen en groen er in de wijk is. Wat betreft de energietransitie neemt in Helmond de duurzaam opgewekte energie toe en groeit ook het aantal elektrische auto's.

Mobiliteit

Hoewel voor de mobiliteitstransitie wordt ingezet op meer langzaam verkeer (voetgangers en fietsverkeer) en openbaar vervoer blijven Helmonders autominded.

Economie

De Helmondse economie groeit. De groei van het aantal bedrijven kwam in de afgelopen jaren evenwel met name door groei van het aantal Zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers). Dat is landelijk ook zo. Door de nieuwe wetgeving zal dit wel wat afvlakken. De Helmondse arbeidsmarkt is krap, zeker in de technologie, de zorg en het onderwijs. Daar tegenover staat een toename van het aantal banen, vooral in de industrie.

Voorzieningen

Door de verschuiving naar het kopen bij webwinkels is er steeds minder detailhandel. Sinds 2020 is er in Helmond meer niet-detailhandel (zoals kappers, restaurants en schoonheidssalons) dan detailhandel (zoals kleding, voeding en elektronica- winkels).

2.2 De belangrijkste opgaven in Helmond

Uit voorgaande beschrijving van ontwikkelingen volgen verschillende opgaven die ook van belang zijn in relatie tot de ontwikkeling van de sociaal-culturele groei, de ecologische groei en de economische groei in de 'duurzaamheidsbalans' van PON-Telos:

Verkleinen sociale tweedeling en kansenongelijkheid

De leefwerelden van verschillende groepen staan ver van elkaar af en dat zorgt voor een sociale tweedeling. Dit betekent dat mensen uit die verschillende groepen weinig met elkaar in aanraking komen. Dit maakt onder andere dat er al op jonge leeftijd sprake is van kansenongelijkheid. De thuissituatie en de wijk waarin iemand opgroeit kan hieraan bijdragen. De opgave is om die sociale tweedeling en kansenongelijkheid te verkleinen.

Terugdringen klimaatveranderingen

Ons klimaat verandert. Het weer wordt extremer, natter en warmer. Dit heeft onder andere zijn effect op de gezondheid, de natuur en ervaren overlast. Het antwoord hierop moet komen vanuit energietransitie, circulariteit, toename van biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dat betekent dat verduurzaming een aandachtspunt is voor vele beleidsterreinen. Denk aan duurzaam bouwen, de mobiliteitstransitie, verduurzamen van bedrijventerreinen, etc. Ook vraagt het om aanpassing van infrastructuur en het inzetten van nieuwe technologieën. Dit biedt ook kansen voor bedrijvigheid en andere banen.

Beperkte ruimte versus veel ruimtevragers

Voor de woningbouw, groei van bedrijvigheid, realisatie van voorzieningen en infrastructurele verbeteringen (wegen, water, energie) is ruimte nodig. En die ruimte is beperkt, waardoor wensen met elkaar concurreren. De opgave is om hier steeds de goede, toekomstbestendige keuzes in te maken, op zo'n manier dat het leidt tot gezonde verstedelijking.

3. Financieel perspectief

De Programmabegroting 2026-2029 is de laatste begroting van deze bestuursperiode. Uitgangspunt voor 2026 is dat we zoveel mogelijk inzetten op het realistisch uitvoeren, intensiveren en afronden van bestaande ambities, zodat een nieuwe coalitie een voortvarende start kan maken. In eerdere begrotingen hebben we al opgenomen dat het vanaf 2026 een uitdaging wordt om een (structureel) sluitende begroting te presenteren. Vanaf dat jaar worden taken en middelen nog verder uit balans gebracht door het kabinet. De Voorjaarsnota van het Rijk die in april verschenen is lijkt in ieder geval voor de jaren 2026 en 2027 wat verlichting te geven, Wat dit echt voor gemeenten betekent, wordt op z'n vroegst pas duidelijk bij de meicirculaire.

In de programmabegroting 2025-2028 hebben we al op het 'ravijnjaar' 2026 geanticipeerd en hebben we aangekondigd dat fundamentele maatregelen genomen moeten worden om toekomstige begrotingen sluitend te kunnen maken. Idealiter op een manier die geen afbreuk doet aan onze doelen en ambities. In deze Voorjaarsnota worden nog geen definitieve keuzes gemaakt voor ombuigingen, maar per programma zijn diverse ombuigingsrichtingen opgenomen. Deze zijn opgenomen in paragraaf 4.2 en worden in aanloop naar de begroting 2026-2029 verder uitgewerkt.

Ondanks de besparingsopgave die al in jaarschijf 2026 van de programmabegroting 2025-2028 verwerkt is, starten we 2026 toch met een tekort van € 2,8 miljoen.

De hoop dat het Rijk met extra middelen over de brug zou komen, is met het verschijnen van de Voorjaarsnota van het Rijk flink getemperd. Gemeenten worden weliswaar deels gecompenseerd, maar dat is niet toereikend om het tekort wat ontstaan is in het gemeentefonds te compenseren. Gezien de impact van de Voorjaarsnota van het Rijk op onze financiële positie, hebben we een voorzichtige doorrekening daarvan opgenomen in het budgettaire beeld. Dit geeft een eerste beeld, maar de bedragen zijn nog onzeker. Vandaar dat we ze apart in de tabel hebben opgenomen onder het kopje 'onzekerheden'.

Daarnaast zijn er aanvullende middelen nodig voor autonome ontwikkelingen en zien we de nodige onzekerheden die van invloed kunnen zijn op onze financiële positie. De bij ons bekende onzekerheden en tegenvallers hebben we opgenomen in deze voorjaarsnota. Ondanks de invloed hiervan op de financiële positie, blijft het uitgangspunt dat we voor 2026 een structureel sluitende begroting presenteren.

In het vervolg van dit hoofdstuk gaan we verder hierop in en lichten we dit ook toe. Ook is een voorstel opgenomen over de toe te passen indexeringen en de ontwikkeling van de woonlasten.

3.1 Budgettair beeld

3.1.1 Samenvattend beeld meerjarenperspectief

Voor het bepalen van het budgettair kader voor de periode 2026–2029 baseren we ons op stand bij de programmabegroting van 2025–2028. Dit vormt de basis voor de programmabegroting 2026–2029. Het meerjarig perspectief wordt beïnvloed door verschillende ontwikkelingen, namelijk:

- Wijzigingen in het gemeentefonds die volgen uit de circulaire:
 - o De raming in de begroting 2025 is gebaseerd op de meicirculaire 2024;
 - o In deze voorjaarsnota hebben we de budgettaire gevolgen van de september- en decembercirculaire 2024 verwerkt in het meerjarig budgettair beeld.
- Autonome ontwikkelingen of al genomen besluiten;
- Noodzakelijke ontwikkelingen en beleidsintensivering;
- Effecten van rijksbeleid of eerdere besluiten die nog niet in cijfers zijn omgezet;

De onderstaande tabel 'budgettair beeld', start met het saldo van de programmabegroting 2025-2028. Dit is het saldo inclusief de besparingsopgaves. Voor het concretiseren hiervan is in hoofdstuk 4 een

strategische koers beschreven. Langs deze lijn kunnen de ombuigingen worden geconcretiseerd. In het budgettair beeld wordt ervan uitgegaan dat de ombuigingen per 2026 ingevuld zijn. In deze voorjaarsnota zijn ombuigingsrichtingen opgenomen die in aanloop naar de programmabegroting worden uitgewerkt. Na vaststelling van de programmabegroting door uw raad in november, wordt verder invulling gegeven aan de ombuigingen.

In het vervolg van de tabel zijn de eerdergenoemde ontwikkelingen die het meerjarenperspectief beïnvloeden, opgenomen. In de volgende paragrafen lichten we de recente ontwikkelingen nader toe.

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)

Meerjarenperspectief exploitatie	2026	2027	2028	2029
Budgettair beeld begroting 2026-2029				
Ombuigingen:				
Besparingsopgave sociaal domein	-6.937	-10.943	-10.970	-10.970
Besparingsopgave ruimtelijk, economie en cultuur	-4.000	-5.000	-5.000	-5.000
Besparingsopgave concern	-2.570	-2.570	-2.570	-2.570
Realiseren ombuigingen 2026-2029	13.507	18.513	18.540	18.540
Saldo begroting 2025-2028	-2.826	1.997	-572	-416
Beschikbare ruimte begroting 2026-2029	-2.826	1.997	-572	-416
Beschikbare bestedingsruimte gemeentefondsuitkering	2.095	2.490	2.210	9.531
Totaal budgettaire ruimte na verwerking circulaire	-731	4.487	1.638	9.115
Loon- en prijsontwikkelingen 2029 en verder				-5.500
Autonome ontwikkelingen	-5.661	-5.825	-5.970	-6.920
Benodigde middelen voor indexering boven op reservering	-1.745	-1.745	-1.745	-1.745
Beleidsintensiveringen	-721	-196	-196	-166
Saldo ontwerp begroting 2026-2029 zonder onzekerheden	-8.858	-3.279	-6.273	-5.216

Tabel 1: Budgettair beeld

Op vrijdag 18 april 2025 is de Voorjaarsnota van het Rijk gepresenteerd. De plannen die daarin zijn opgenomen brengen in ieder geval voor de jaren 2026 en 2027 (beperkte en grotendeels incidentele) verlichting. De doorrekening in tabel 2 is onder voorbehoud. Pas in de meicirculaire worden de definitieve bedragen bekend. De eerste doorrekening laat zien dat we in de jaren 2026 en 2027 een positieve bijdrage ontvangen vanuit het Rijk, ook voor het onderdeel jeugd. Vanaf 2028 wordt de compensatie voor jeugd echter volledig tenietgedaan waardoor het tekort verder oploopt.

Om de terugval in het gemeentefonds te dempen stelt het Rijk een bedrag beschikbaar. Ook draagt het Rijk bij aan de tekorten voor de jeugdzorg. Vanaf 2028 wordt de taakstelling op jeugd verhoogd van € 1 miljard naar € 1,5 miljard. Wat de plannen betekenen voor onze begroting wordt verder toegelicht in paragraaf 3.1.2 en dit geeft een eerste indicatie van hetgeen we mogen verwachten. Daarbij de opmerking dat het nog voorstellen zijn die nog verwerkt moeten worden in de Rijksbegroting die op Prinsjesdag gepresenteerd wordt.

Zodra de meicirculaire is ontvangen en doorgerekend, wordt u zoals gebruikelijk via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de gevolgen voor Helmond. Daarbij ontvangt u ook een geactualiseerd meerjarenperspectief.

Onzekerheden	2026	2027	2028	2029
Saldo ontwerp begroting 2026-2029 zonder onzekerheden	-8.858	-3.279	-6.273	-5.216
Algemeen				
Demping terugval gemeentefonds + bijstelling accres	2.510	2.920	2.780	2.960
Aanvullende compensatie loon- en prijsontwikkelingen	2.530	2.490	2.660	2.950
Totaal Algemeen	5.040	5.410	5.440	5.910
Jeugd				
Tekort jeugd voor rekening Rijk	2.700	2.700	2.700	2.700
Groei-pad Hervormingsagenda	3.200	2.900	-	-
Eigen bijdrage Jeugdzorg	-	-	-1.700	-1.700
Sturen op trajectduur Jeugdzorg	-	-	-400	-400
Indexeren opbrengst Hervormingsagenda	-	-	-3.300	-3.300
Hervormingsagenda Jeugd. Aanvullende post	2.300	1.800	2.000	2.200
Stel-post Jeugd reeds in begroting opgenomen	-1.900	-1.410	-1.645	-1.260
Totaal Jeugd	6.300	5.990	-2.345	-1.760
Totaal onzekerheden	11.340	11.400	3.095	4.150
Saldo ontwerp begroting 2026-2029 inclusief onzekerheden	2.482	8.121	-3.178	-1.066

Tabel 2 Onzekerheden Rijksvoorjaarsnota

3.1.2 Omgeving

De geopolitieke ontwikkelingen hebben direct en indirect hun invloed op Helmond. De inflatie blijft relatief hoog (3,7 procent in maart 2025). Tegelijkertijd bleef het afgelopen jaar de groei van het bruto binnenlands product (BBP) beperkt tot 0,8 procent. De groei van de totale omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de BBP-ontwikkeling. Maar de uitgaven van de gemeente groeien mee met de inflatie. Dit creëert extra druk. En de perspectieven voor komende jaren zijn niet onverdeeld gunstig. Het blijft dan ook noodzakelijk om als gemeente voorzichtig en kritisch te blijven kijken naar de eigen financiën.

Ravijnjaar

Verder blijft het 'ravijnjaar', een samenloop van verschillende uitdagingen, als een zwaard van Damocles boven de gemeentefinanciën hangen. Ten eerste is er de aanpassing van de systematiek waarmee de uitkering uit het gemeentefonds per gemeente berekend wordt, en de door het Rijk ingeboekte taakstelling van € 2,4 miljard op dit fonds. In de Voorjaarsnota Rijk van april jongstleden is deze terugval maar zeer ten dele gecompenseerd, met een verschuiving van het 'ravijnjaar' van 2026 naar 2028 tot gevolg. Daarnaast hebben alle gemeenten te maken met de disbalans tussen de opgaven en de door het Rijk hiervoor beschikbaar gestelde middelen. Dit speelt met name op het sociaal domein en de open-einde regelingen Jeugdwet en WMO. De impact hiervan verschilt duidelijk per gemeente. In Helmond beslaat het sociaal domein ruim 53 procent van de begroting. En tenslotte is gebleken dat de verwachte inflatie door het CPB stelselmatig te laag is ingeschat. En daarmee ook de inflatiecompensatie in het gemeentefonds.

Jeugdzorg

De Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd ('commissie Van Ark') heeft onlangs haar advies uitgebracht. In de Voorjaarsnota Rijk is dit advies maar zeer ten dele en incidenteel overgenomen, en is er voor de jaren vanaf 2028 zelfs een aanvullende bezuiniging opgenomen. Feitelijk schieten de gemeentes hier dus niets mee op.

Zonder systeemwijziging in het sociaal domein zullen de open-einde regelingen een toenemend (en slechts beperkt beïnvloedbaar) beslag op de gemeentefinanciën leggen. Hiervoor is de landelijke politiek als eerste aan zet. Het kabinet heeft aangegeven te werken aan een nieuw plan voor de jeugdzorg, met ondermeer een eigen bijdrage voor bepaalde vormen van jeugdhulp. Dit heeft voor nu geen direct effect op de gemeentefinanciën. We wachten de ontwikkelingen van het Rijk hierover verder af.

3.2 Toelichting autonome ontwikkelingen en knelpunten

In deze paragraaf geven we een toelichting op de autonome ontwikkelingen uit Tabel 1 Budgetair Beeld. Het betreft de financiële gevolgen van de bij ons bekende ontwikkelingen en knelpunten die zich gedurende het jaar voordoen én waar de gemeente geen directe invloed op kan uitoefenen of eerder genomen besluiten.

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)

Nr	Autonome ontwikkelingen	2026	2027	2028	2029	I/S
1	Tarieven zorgaanbieders Wmo	783	783	783	783	S
2	Tarieven zorgaanbieders Jeugd	700	700	700	700	S
3	Aanbesteding leerlingenvervoer	300	300	300	300	S
4	Indexatie STH	1.000	1.000	1.000	1.000	S
5	Toenemende kosten GGD	pm	pm	pm	pm	S
6	Tien voor de Jeugd	50	50	50	50	S
	Totaal programma 1: Meedoen, rondkomen en vooruitkomen	2.833	2.833	2.833	2.833	
7	Areaalontwikkeling beheer en onderhoud				41	S
8	MRE regionale bekostigingssystematiek				790	I
9	<i>Dekking: reserve grote opgaven/projecten</i>				-790	I
10	Bijdrage Odzob tbv omgevingsplan	50	50	50		
11	Blink: ophoging bijdrage ivm herhuisvesting		244	244	244	S
12	Blink: ophoging bijdrage agv begroting 2026	1.700	1.700	1.700	1.700	S
13	<i>Blink: dekking ophoging afvalstoffenheffing</i>	pm	pm	pm	pm	S
14	VRBZO Structureel effect ophoging begroting 2025	230	505	650	650	S
15	Duurzaam zakelijk reizen MyWheels	28	28	28	28	S
16	Kasteeltraverse		55	55	55	S
	Totaal programma 2: Duurzaam en Leefbaar	2.008	2.582	2.727	2.718	
17	Inkomstendering markten	135				I
18	Hogere lasten markten	30				I
19	Inkomstendering kermissen	75				I
20	Hogere lasten kermissen	80				I
21	Bibliotheek	62	62	62	62	S
	Totaal programma 3: Economisch vitaal en aantrekkelijk	382	62	62	62	
22	Kapitaallasten aanschaf apparatuur nieuwe raad	20	20	20	20	S
23	<i>dekking budget apparatuur raad</i>	-12	-12	-12	-12	S
24	Indien laptops: aanvullende beheerkosten	40	40	40	40	S
25	Inwerkprogramma na gemeenteraadsverkiezingen	25				I
	Totaal programma 4: Griffie en Raad	73	48	48	48	

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)

Nr	Autonome ontwikkelingen	2026	2027	2028	2029	I/S
26	Opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezingen	65				I
27	Eindheffing werkkostenregeling (WKR)	300	300	300	300	S
	Totaal programma 4: Bestuur en organisatie	365	300	300	300	
28	<i>dekking: gemeentefonds/opbrengst belastingen</i>				-41	S
29	Indexering kapitaallastenbudget investeringen				40	S
30	<i>dekking: gemeentefondsuitkering</i>				-40	S
31	Ophoging kapitaallastenbudget investeringen				1.000	S
	Totaal Algemene dekkingsmiddelen				959	
	Totaal autonome ontwikkelingen	5.661	5.825	5.970	6.920	

Tabel 3 Autonome ontwikkelingen

1. Tarieven zorgaanbieders Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Conform landelijke afspraken bepaalt de VNG een reële richtlijn met welk percentages de contracten voor maatschappelijke ondersteuning (WMO) en jeugdhulp geïndexeerd kunnen worden. In onze overeenkomsten met zorgaanbieders voor jeugd en Wmo sluiten wij aan bij deze landelijke afspraken. Deze percentages vallen in 2026 hoger uit dan het rekenpercentage voor de prijsindex, die in de gemeentelijke begroting wordt gehanteerd. Vandaar dat deze post onder de autonome ontwikkelingen wordt meegenomen.

2. Tarieven zorgaanbieders Jeugd

Zie de toelichting onder punt 1

3. Aanbesteding leerlingenvervoer

Conform de Europees richtlijnen voor aanbesteden moet iedere 3 tot 5 jaar het vervoer opnieuw worden ingekocht. Het moet concurrentie bevorderen. Taxibedrijven bepalen voor welke prijs ze zich in de markt zetten. De partij die als meest gunstig uit de aanbesteding komt, mag de komende jaren het leerlingenvervoer verzorgen. Voor 2026 wordt het leerlingenvervoer opnieuw aanbesteed. Deze kosten zullen hoger uitvallen doordat de brandstofkosten en de loonkosten flink gestegen zijn.

4. Indexatie contractwaarde voor Sociale Teams Helmond (STH)

Volgens de overeenkomst uitvoering Sociale Teams wordt de contractwaarde van STH jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de Nederlandse Zorgautoriteit (de NZA-index). Deze index is in de afgelopen jaren fors gestegen en is daarmee dan ook hoger dan de gemeentelijke index. De begroting is eerder incidenteel bijgesteld op basis van de voorlopige NZA-index. Dit is niet correct en vraagt nu om een structurele bijstelling.

5. Toenemende kosten Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD)

Het bestuur van de GGD, bestaand uit wethouders van de 21 deelnemende gemeenten, heeft besloten dat de GGD later in 2025 een begrotingswijziging op de begroting voor 2026 doorvoert. De GGD geeft aan dat deze wijziging betrekking heeft op de volgende onderwerpen:

- Kerntaken. De GGD gaat samen met de gemeenten herinventariseren welke taken kerntaken (verplicht, valt onder inwonerbijdrage) vallen en welke taken contracttaken (niet verplicht, gemeente kan deze apart afnemen) zijn. Deze herinventarisatie is ontstaan naar behoefte van gemeenten en door de schaa sprong. Mogelijk wordt de

inwonerbijdrage dus hoger (meer kerntaken, minder contracttaken) of juist lager (minder kerntaken, meer contracttaken).

- Gevolgen van de schaa sprong. Dit omvat het inspelen op en aanpassen aan het groeiende inwonersaantal in de regio en leidt mogelijk tot meer kosten.
- Bezuinigingsmaatregelen. Gemeenten, waaronder Helmond, roepen de GGD en andere GR'en op tot het in kaart brengen van bezuinigingsmaatregelen voor o.a. 2026.
- Gevolgen van de nog lopende Cao-onderhandelingen. De Cao-onderhandelingen bepalen de uiteindelijke index die wordt gehanteerd voor loonkosten.
- Gevolgen van wijzigingen in het RVP (rijksvaccinatieprogramma). Bepaalde vaccinaties kunnen landelijk toegevoegd of verwijderd worden in het RVP. Dit resulteert in hogere of juist lagere kosten.

De GGD verwacht de begrotingswijziging in het najaar van 2025 te kunnen presenteren aan de gemeenten.

6. Tien voor de Jeugd (10vdJ)

Sinds 2018 werkt Helmond op het gebied van inkoop jeugdhulp samen binnen de regio Een 10 voor de Jeugd (10vdJ). De landelijke Hervormingsagenda Jeugd en de komende wetswijziging 'Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg' hebben als doel de beschikbaarheid van jeugdzorg voor de meest kwetsbare kinderen te verbeteren. Ook wordt het verplicht om de bestaande samenwerkingsovereenkomst 10vdJ om te zetten naar een gemeenschappelijke regeling. Deze GR richt zich op de regionale inkoop van specialistische jeugdzorg en waarborgt een stevige regionale basis en organisatie van deze zorg voor de meest kwetsbare kinderen, zoals vereist door de nieuwe wetgeving. De 11 samenwerkende gemeenten binnen 10vdJ worden aangewezen als jeugdregio en dienen gezamenlijk een GR te treffen. De GR zal naar verwachting per 1 januari 2026 operationeel zijn. Het vormen van een GR brengt meer verplichtingen met zich mee dan bij de huidige samenwerking, denk bijvoorbeeld aan accountantskosten maar ook de publicatieplicht van de WOO, archiefwet, privacy en informatiebeveiliging. Ook stijgen de kosten van bedrijfsvoering omdat de GR Peelgemeenten en de gemeente Helmond deze taken in de huidige samenwerking hebben uitgevoerd, zonder dat zij daarvoor een vergoeding ontvingen. Vanaf 2026 zal hiervoor een reële vergoeding aan de GR Peelgemeenten worden betaald. De gemeente Helmond zal haar bedrijfsvoeringtaken op dit terrein beëindigen.

7. Areaalontwikkeling beheer en onderhoud

Jaarlijks stellen we de begroting bij voor areaalontwikkelingen die verband houden met de groei van de stad. Hierdoor kan de gemeente de toegenomen kosten in verband met bevolkingsgroei en groei van het aantal woningen opvangen. Tot en met 2028 is deze toename voorzien in het meerjarenperspectief. Voor de nieuwe jaarschijf 2029 voegen we de jaarlijkse toename van € 41.000 toe voor beheer en onderhoud. Dit financieren we uit de verwachte extra opbrengst Onroerendezaakbelasting (OZB) in 2029 als gevolg van de toegenomen waarde van onroerend goed en uit de bijstelling van het gemeentefonds.

8. + 9 Metropool Regio Eindhoven (MRE) regionale bekostigingssystematiek + Dekking

Binnen de GR MRE zijn er regionale afspraken gemaakt over de bekostiging van de schaa sprong in de periode 2024 t/m 2033. Hiervoor zijn er de komende jaren extra middelen benodigd. De jaarschijven 2026-2028 zijn al meegenomen in de begroting 2025. De jaarschijf 2029 wordt toegevoegd. Deze extra uitgaven MRE worden bekostigd uit de reserve grote opgaven/projecten.

10. Bijdrage Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) ten behoeve van omgevingsplan

Er zijn nieuwe regels voor het beheersen van geluid vanuit verscheidene geluidsbronsoorten zoals spoor, weg, industrie etc. De ODZOB moet de oude geluidzoneringen voor bedrijven en bedrijventerreinen omzetten naar zogenaamde 'geluidproductieplafonds' voor het totaal van geluidproducerende activiteiten op een bedrijf of bedrijventerrein in relatie tot omliggende geluidgevoelige gebouwen. Die omzetting is nodig voor het opstellen van het definitieve omgevingsplan, dat eind 2030 gereed moet zijn.

11. Blink: ophoging bijdrage i.v.m. herhuisvesting

In het kader van de herhuisvesting van het kantoor van de GR Blink, zijn er meerkosten voorzien. Initieel werd verwacht dat deze kosten in 2026 zouden landen, dit is nu 2027 geworden.

12. Blink: ophoging bijdrage agv begroting 2026

Door grotendeels autonome ontwikkelingen stijgen naar verwachting de kosten van afvalverwerking door de GR Blink. Het betreft hier een aantal grote ontwikkelingen. Ten eerste de stijging van de personele kosten. Daarnaast stijgen de kosten voor het verduurzamen van het wagenpark. In lijn met landelijke ontwikkelingen is er een sterke stijging van de kosten van de verwerking van de afval. We zijn nog in gesprek met Blink over de precieze impact.

13. Blink: ophoging afvalstoffenheffing

In aanloop naar de begroting 2026-2029 wordt onderzocht hoe de extra kosten voor Blink (onderdeel 11 en 12) gedekt kunnen worden. Dit voorstel komt terug bij de begrotingsbehandeling in november.

14. Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)

De VRBZO levert een belangrijke bijdrage aan een veilige woon-, leef- en werkomgeving van inwoners en ondernemers. We zien dat de veiligheidsrisico's toenemen en steeds complexer worden. Dat vergt investeringen om kwantitatief en kwalitatief op sterkte te zijn. Dit volgt ook uit de strenger wordende wet- en regelgeving en de richtlijnen vanuit de branche. Voor 2027 wordt vanuit een bestuurlijke opdracht een nieuw beleidsplan opgesteld met daarin het gewenste niveau van veiligheid. Daaruit zal een hogere structurele bijdrage voor de gemeenten volgen. De gemeenten gaan de komende jaren dan ook bijdragen aan de uitvoering van de bestuurlijke opdracht.

15. Duurzaam zakelijk reizen MyWheels

Voor het zakelijk reizen maakt de gemeente gebruik van deelauto's, MyWheels. Het budget voor deze deelauto's is niet goed in de begroting verankerd, vandaar dat deze als autonome ontwikkeling wordt opgenomen.

16. Kasteel-Traversal

Bij de rehabilitatie van de Kasteel-Traversal zal er gebruik worden gemaakt van een geluid reducerend wegdek. Hiervoor zijn er meer onderhoudskosten voorzien dan met een normaal wegdek.

17. + 18. Hogere lasten en Inkomstenderving markten

De uitgaven voor de organisatie van de warenmarkten zijn de laatste jaren gestegen door onder andere extra wegafzettingen. Deze zijn nodig vanwege de verkeersveiligheid. Daarnaast zijn de uitgaven voor elektriciteitsvoorzieningen de laatste jaren fors gestegen, zonder dat dit direct kan worden doorberekend aan de afnemers. De inkomsten van de warenmarkten zijn de laatste jaren gedaald, omdat een aantal kooplieden gestopt is en er onvoldoende nieuwe aanmelders zijn.

19. + 20. Hogere lasten en Inkomstenderving kermissen

De uitgaven voor de organisatie van de kermissen zijn de laatste jaren gestegen door prijsstijgingen voor inhuur, energievoorzieningen en tijdelijke installaties. Daarnaast zijn de veiligheidsmaatregelen aangescherpt. Dit leidt tot aanmerkelijk meer uitgaven voor beveiliging, brandpreventie, evenementenzorg, verkeersmaatregelen en verblijf kermisexploitanten. De strengere veiligheidseisen leiden er ook toe dat er minder attracties op de kermissen staan, omdat er meer ruimte tussen de attracties nodig is. Hierdoor zijn er minder inkomsten uit de verpachting van de standplaatsen.

21. Bibliotheek

In de bestuursovereenkomst Bibliotheekwerk 2023 – 2025 hebben de vier subsidiërende gemeenten vastgelegd dat de subsidie jaarlijks wordt geïndexeerd op basis van de per gemeente vastgestelde indexeringscijfers en dat gemeenten streven naar een basisbijdrage per inwoner. In de afgelopen periode is de subsidie wel geïndexeerd, maar niet opgehoogd door de toename van het aantal inwoners (areaalgroei). Deze achterstand in indexering door de areaalgroei is nu opgenomen als autonome ontwikkeling.

22. Kapitaallasten aanschaf apparatuur nieuwe raad

In 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen en wordt er een nieuwe raad geïnstalleerd. Om de raad in staat te stellen goed haar rol te kunnen vervullen ontvangt zij de daarvoor benodigde middelen. Oorspronkelijk ontvingen raadsleden iPads. Echter laptops zijn beter geschikt. De aanschaf van laptops is duurder dan tablets.

23. Dekking budget apparatuur raad

De hier genoemde kosten voortvloeiend uit de aanschaf van apparatuur voor de nieuwe raad wordt voor een groot gedeelte gedekt uit het al beschikbare begrotingsbudget.

24. Indien laptops: aanvullende beheerkosten

Wanneer er onder punt 22 gekozen wordt voor laptops (i.p.v. huidige iPads) is er extra beheer nodig om de apparatuur te onderhouden en de gebruikers hierop te ondersteunen.

25. Inwerkprogramma na gemeenteraadsverkiezingen

Dit betreft een tweedaags extern programma en diverse avonden. Hierbij worden naar verwachting medewerkers uit de ambtelijke organisatie en externen ingezet.

26. Opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezingen

Helmond heeft traditioneel een lage opkomst bij verkiezingen. Om dit te verbeteren worden extra middelen ingezet. Denk hierbij aan zaken als een Stemhulp, Verkiezingskrant, verkiezingsdebat(ten) etc.

27. Eindheffing Werkkostenregeling (WKR)

Bepaalde vergoedingen kunnen belastingvrij aan werknemers toegekend worden (zoals uitruil via het IKB, kerstpakketten en onkostenvergoedingen voor B&W/raad). Over een gedeelte betaalt de gemeente als werkgever een eindheffing. Vanwege het jaarlijkse karakter wordt hiervoor een structureel bedrag opgenomen.

28. Dekking uit gemeentefonds/opbrengsten belastingen

De areaalontwikkeling beheer en onderhoud (punt 7) wordt gedekt uit het accres van het gemeentefonds.

29. + 30 Indexering kapitaallastebudget investeringen + Dekking: gemeentefondsuitkering

Bij de programmabegroting 2020 is besloten de vrije ruimte vanuit de kapitaallasten jaarlijks te indexeren. Hierdoor blijft het investeringsvolume in de pas lopen met de prijsstijgingen. De indexeringen voor de jaren 2026–2028 zijn al toegevoegd aan het kapitaallastenplafond in het meerjarenperspectief en voor de jaarschijf 2029 wordt de jaarlijkse toename van € 40.000 toegevoegd. De dekking komt uit het accres van het gemeentefonds..

31. Ophoging kapitaallastebudget investeringen

In de programmabegroting 2024-2027 is voorgesteld om het kapitaallastenplafond geleidelijk te verhogen. Deze verhoging is doorgevoerd om de investeringen die nodig zijn op het gebied van duurzaamheid, de schaa sprong en maatschappelijke opgaven te kunnen doen.

3.3 Beleidsintensivering

Gezien het financiële beeld en in de aanloop naar het einde van deze college- en raadsperiode past het om terughoudend te zijn met nieuwe financiële vragen (zgn. beleidsintensiveringen). De in paragraaf 3.2 opgenomen autonome ontwikkelingen zijn onvermijdbare kosten die veroorzaakt worden door wettelijke- en contractuele verplichtingen. Echter er zijn ook kosten die in het verlengde liggen van vastgesteld beleid, die niet eerder in de begroting zijn opgenomen. Deze kosten zijn niet autonoom en leiden tot een vergroting van de financiële opgave.

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)						
Nr.	Beleidsintensiveringen	Budget vóór intensivering	2026	2027	2028	2029
	Totaal programma 1: Meedoen, rondkomen, vooruitkomen		-	-	-	-
1	Ophoging wegen		pm	pm	pm	pm
2	Civieltechnische kunstwerken	525				
3	Van Gogh Nationaal Park	30	30	30	30	
4	Cofinanciering mobiliteitsmaatregelen	pm	pm	pm	pm	pm
	Totaal programma 2: Duurzaam en Leefbaar		555	30	30	-
	Totaal programma 3: Economisch vitaal en aantrekkelijk		-	-	-	-
5	Formatie medewerkers Gastontvangst Huis voor de Stad	156	166	166	166	166
6	Burgerberaad		pm	pm	pm	pm
	Totaal programma 4: Bestuur en organisatie		166	166	166	166
	Totaal algemene dekkingsmiddelen		-	-	-	-
	Totaal		721	196	196	166

Tabel 4: Beleidsintensiveringen

1. Ophoging wegen

Om de kosten van het meerjarig onderhoud van wegen te egaliseren wordt beoogd een voorziening onderhoud wegen in te richten. Hierdoor worden we in staat gesteld onderhoud naar voren- of achteren te halen, wanneer dit nodig wordt geacht vanuit de inspecties.

2. Civieltechnische kunstwerken

Eind 2024 zijn de resultaten van de inspecties van de bruggen in Helmond ontvangen. Daaruit blijkt dat de staat van onderhoud van de bruggen niet volledig aan de onderhoudsnorm voldoet. Om de staat van onderhoud op het gewenste niveau te brengen is in de jaarschijf 2026 een bedrag gereserveerd om op korte termijn deze achterstand in te lopen.

3. Van Gogh Nationaal Park (VGNP)

In 2024 heeft de gemeente Helmond de samenwerkingsovereenkomst Van Gogh Nationaal Park gesloten nadat het gebied de status van Nationaal Park heeft gekregen. Het Van Gogh Nationaal Park omvat in Helmond de Stiphoutse bossen. Al sinds 2019 is Helmond partner in de samenwerking om de status te verkrijgen; door toewijzing van de status verviel de mogelijkheid om deze samenwerking te ontbinden. Door deel te nemen aan het Van Gogh Nationaal Park komen er meer kansen op cofinanciering voor aan Van Gogh gerelateerde projecten en projecten op het gebied van natuur en landschap, erfgoed, recreatie, landbouw en ruimtelijke kwaliteit. Het Van Gogh Nationaal Park wordt in onze regio vanuit het POHO Ruimte van het SGE aangestuurd. Via het SGE wordt onze gemeente in de regiegroep en het kernteam vertegenwoordigd. De jaarlijkse bijdrage is € 30.000.

4. Cofinanciering mobiliteitsmaatregelen

De Metropoolregio Eindhoven (MRE) groeit hard. Om de groei op te vangen is een mobiliteitstransitie onvermijdelijk en noodzakelijk. Om de schaa sprong te accommoderen hebben Rijk en regio in 2022 een eerste maatregelenpakket gedefinieerd.

Om invulling te geven aan de afgesproken regionale bijdrage aan dit pakket is op de schaal van de MRE in 2023 een regionale bekostigingssystematiek voor de bereikbaarheid uitgewerkt en afgesproken. Met RIB 125/2023 is de raad over deze afspraken geïnformeerd. Het aandeel van Helmond is verwerkt in de programmabegroting 2024-2028 en hieraan wordt jaarlijks tot en met 2033 de volgende jaarschijf toegevoegd. Zie de autonome ontwikkelingen 8 en 9.

In RIB 125/2023 is ook aangegeven dat aanvullende bereikbaarheidsmaatregelen worden uitgewerkt voor de gehele MRE. Het eerste maatregelenpakket was vooral op de westkant van de regio gericht. Ook bij toekomstige mobiliteitsontwikkelingen binnen de MRE is regionaal het uitgangspunt afgesproken dat de MRE één ecosysteem is, waarbij deze mobiliteitspakketten de gehele regio vertegenwoordigen en gezamenlijke financiering plaatsvindt op basis van de vastgestelde bekostigingssystematiek en wederkerigheid. Naar verwachting vindt eind 2025 besluitvorming tussen Rijk en regio plaats over het pakket aanvullende bereikbaarheidsmaatregelen, en kan het aandeel van Helmond in de aanvullende bereikbaarheidsmaatregelen worden vastgesteld.

5. Formatie medewerkers Gastontvangst Huis voor de stad

Medio 2024 is het Huis voor de Stad geopend met het vernieuwde gastvrijheidsconcept, zoals de ontvangst van de fysieke bezoekers door de medewerker gastontvangst. Met het vaststellen van de begroting 2024 zijn voor 2 jaar (2024-2025) middelen toegekend voor 2 fte medewerker gastontvangst. Voorgesteld wordt om deze formatie van medewerker gastontvangst structureel te maken en hiervoor middelen beschikbaar te stellen.

6. Burgerberaad

De gemeenteraad van Helmond vindt het belangrijk dat inwoners de kans krijgen te participeren in hun eigen gemeente en wil het vertrouwen van de inwoner in de lokale politiek vergroten. Daarom wil hij de inwoners vragen adviezen mee te geven over het onderwerp Veiligheid op straat. De vorm die hiervoor gebruikt wordt, is een burgerberaad.

Het Helmondse Burgerberaad is in 2025 van start gegaan en bestaat uit een groep inwoners die advies geeft aan de gemeenteraad. Tijdens de bijeenkomsten denken zij samen na om de gemeente te helpen bij het nemen van beslissingen op het thema veiligheid op straat. Het burgerberaad geeft adviezen aan de gemeenteraad op basis van informatie van experts en gesprekken met andere deelnemers. De gemeenteraad heeft afgesproken om de adviezen over te willen nemen. Als de gemeenteraad de adviezen niet overneemt, dan volgt een uitleg waarom dit niet gebeurt.

Deze post is nog als PM opgenomen omdat we nog over onvoldoende data beschikken om een richtbedrag op te baseren.

3.4 Indexering

Bij het opstellen van de programmabegroting anticiperen we op loon- en prijsontwikkelingen door inflatie. We compenseren onze begrotingsbudgetten hiervoor door het toepassen van indexatie waarmee we de budgetten aanpassen naar het verwachte loon- en prijsniveau 2026. Onze indexatiesystematiek baseren we op landelijke ramingen voor inflatieontwikkelingen. Uw raad kan ervoor kiezen deze percentages aan te passen, als de ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

Gedurende het begrotingsjaar voeren we geen tussentijdse aanpassingen door voor indexatie.

We bekostigen deze budgetaanpassingen voornamelijk uit de gemeentefondsuitkering. Daarin worden we gedeeltelijk door het Rijk gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Daarnaast passen wij ook een indexatie toe op onze opbrengstenbudgetten die we weer inzetten om onze kostenstijgingen op te vangen.

De toepassing van onze reguliere indexatiesystematiek zou leidt tot de volgende percentages:

- > Prijsgevoelige kosten- en opbrengstenbudgetten: 2,20%;
- > Subsidiebudgetten: 3,16%*
- > Belastingtarieven, leges en (parkeer)heffingen: 2,70% ;
- > Huuropbrengsten: CPI-index augustus 2025;
- > Indexering loonkostenbudgetten: 3,00%

*Bij de ombuigingen (zie paragraaf 4.2) wordt ook het indexeren van subsidies bekeken. Als gevolg daarvan kan het percentage wat opgenomen wordt in de begroting nog wijzigen.

Hieronder is een verdere toelichting op de reguliere indexatiesystematiek.

Indexatie van prijsgevoelige interne budgetten

Het indexeringspercentage voor prijsgevoelige budgetten baseren we op de prijs voor overheidsconsumptie netto materieel (IMOC) 2026. Deze komt uit het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Dit percentage geldt ook voor de inkomstenposten, met uitzondering van belastingtarieven, leges en heffingen, evenals huuropbrengsten van gebouwen, die een eigen indexering hebben.

Indexatie subsidiebudgetten ¹

Het indexeringspercentage voor subsidiebudgetten berekenen we door het gewogen gemiddelde te

¹ De bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen (MRE, GGD, ODZOB en VRBZO) indexeren we met, door henzelf berekende percentages. Dit is gebaseerd op eerder gemaakte afspraken.

nemen van de loon- en prijsontwikkelingen in de collectieve sector. Deze ramingen komen ook uit het CEP 2024.

- Voor de prijscomponent gebruiken we de prognose van de prijs voor overheidsconsumptie netto materieel (IMOC). Deze telt voor 20% mee;
- Voor de looncomponent gaan we uit van de prijs voor overheidsconsumptie, beloning werknemers. Deze telt voor 80% mee.

Indexatie van belastingtarieven, leges en (parkeer)heffingen

Het uitgangspunt om een inflatiecorrectie toe te passen op de tarieven hebben we vastgelegd in het tarievenbeleid. Het indexeringspercentage is de consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op peildatum 1-1-2025. Dit percentage passen we toe op alle tarieven voor belastingen, heffingen en leges. Zoals besloten in de begroting 2025 zullen we ook de parkeertarieven vanaf 2026 jaarlijks indexeren. Als de opbrengsten van heffingen en leges door de indexatie de kosten overstijgen, stellen we de opbrengsten – en daarmee de tarieven – naar beneden bij.

Indexatie huuropbrengsten

De gemeentelijke gebouwen die we aan derden verhuren, indexeren we met de CBS-index voor huurprijzen in de vrije sector. We gaan hiervoor uit van de CPI van augustus 2025. Aangezien deze peildatum in de toekomst ligt, informeren we u over het percentage in de programmabegroting 2026.

Indexatie Loonkostenbudget

Eind april is er een akkoord bereikt over de cao-gemeenten. De nieuwe Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) heeft een looptijd van 1 april 2025 tot 1 april 2027. In deze periode gaan de lonen in vijf stappen omhoog, wat optelt tot de loonstijging van gemiddeld 7,5%. Er is eind april nog geen duidelijkheid over de exacte invulling hiervan. Zodra er meer informatie beschikbaar is over de nieuwe cao, beoordelen we of bijsturing noodzakelijk is. Dit zullen wij verwerken in de programmabegroting 2026.

Financiële implicatie

De financiële implicaties van bovenstaande zijn berekend in onderstaande tabel. Deze berekening is gemaakt op basis van uitgangspunten begroting 2026.

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)					
Indexering	2026	2027	2028	2029	I/S
Beschikbare ruimte indexering					
Reguliere reservering 2024 via gemeentefonds	5.500	5.500	5.500	5.500	S
Inflatiecorrectie OZB	1.055	1.055	1.055	1.055	S
Stelpost indexering	PM	PM	PM	PM	S
Totaal beschikbare ruimte	6.555	6.555	6.555	6.555	
Inzet voor indexering					
Benodigde indexering lonen op basis van uitgangspunten begroting 2026	2.400	2.400	2.400	2.400	S
Benodigde indexering prijzen op basis van uitgangspunten begroting 2026	1.300	1.300	1.300	1.300	S
Benodigde indexering subsidies op basis van uitgangspunten begroting 2026	4.000	4.000	4.000	4.000	S
Benodigde indexering GR-en op basis van uitgangspunten begroting 2026	600	600	600	600	S
Reservering indexering loon- en prijs 2029				-5.500	S
Op te vangen binnen de middelen uit het gemeentefonds				5.500	S
Totaal nodig voor indexering	8.300	8.300	8.300	8.300	
Saldo indexering	-1.745	-1.745	-1.745	-1.745	

Tabel 5 Indexering

De in tabel 5 Indexering benoemde cijfers zijn gebaseerd op de reguliere indexatiesystematiek.

3.5 Ontwikkeling woonlasten

Onder woonlasten verstaan we de afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB. Deze woonlasten bekijken we in samenhang met elkaar. Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven voor 2026 is 2,70%. Hiermee worden de meeste tarieven verhoogd. Uitzondering vormen de tarieven van rechten, die vallen onder een wettelijke beperking (met name rioolheffing en afvalstoffenheffing) welke maximaal kostendekkend mogen zijn.

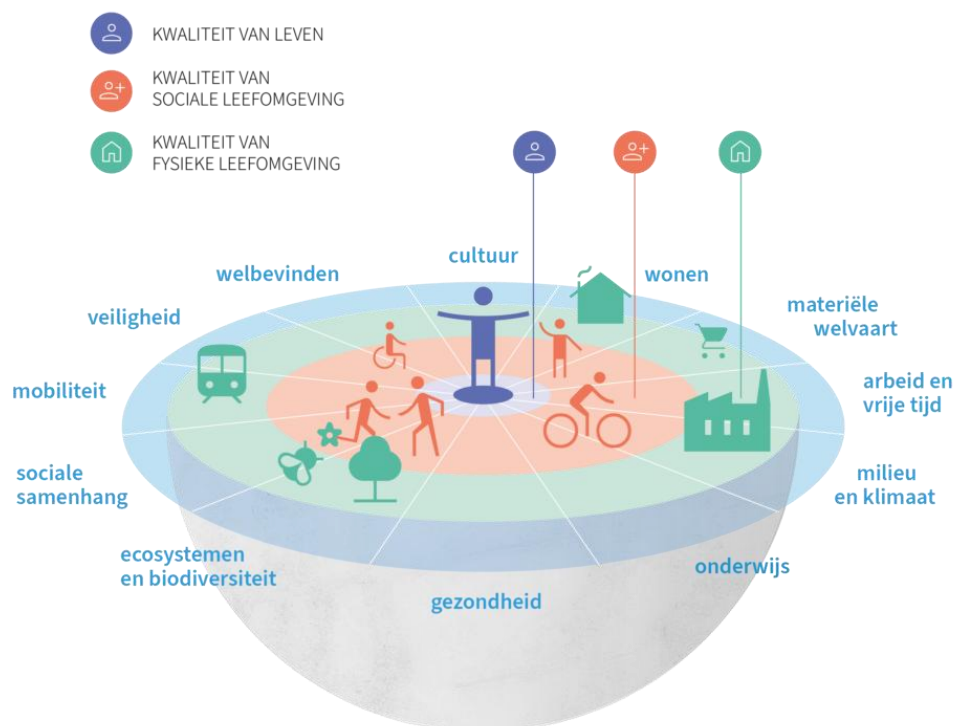
De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar van dat pand. De huurder van een pand krijgt alleen te maken met de lasten voor Riool- en Afvalstoffenheffing. Hierbij wordt vooralsnog uitgegaan van de standaard-stijging met 2,7% inflatiecorrectie. Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt deze ook Onroerendzaakbelasting (OZB).

In deze voorjaarsnota rekenen wij zoals ieder jaar met de standaardpercentages op basis van onze indexatiesystematiek. Hierbij gaan we vooralsnog uit van 2,7% en met dit percentage worden de meeste tarieven verhoogd. Uitzondering vormen de tarieven van rechten, die vallen onder een wettelijke beperking (met name riool- en afvalstoffenheffing) welke maximaal kostendekkend mogen zijn.

In de programmabegroting 2026 zullen wij zoals gebruikelijk voorstellen opnemen voor de belastingen.

4 De strategische koers voor Helmond

We staan in Helmond voor belangrijke keuzes. We willen op volle kracht vooruit met het realiseren van de kwaliteitssprong in Helmond en we zijn een belangrijke partner in het realiseren van de schaalessprong in Brainport. Tegelijkertijd staan we voor grote uitdagingen. Net als alle gemeenten heeft Helmond de komende jaren te maken met bezuinigingen. Om financieel gezond te blijven moeten we keuzes maken. Ook weten we uit ervaring dat bepaalde ontwikkelingen meer tijd vergen dan we wensen. Dat vraagt van ons om balans aan te brengen. Dat doen we door een duidelijke koers te varen, door te kiezen waar we wel of geen accent op leggen en door te prioriteren. Daarbij staat de kwaliteit van leven van inwoners centraal. Bovendien zorgen we dat inwoners zich gehoord en gezien voelen.

De kwaliteit van leven van mensen staat centraal (afbeelding van PON & Telos)

4.1 De koers

4.1.1 De koers op hoofdlijnen

De bedrijvigheid in Helmond is de afgelopen jaren sterk toegenomen, net als in heel Zuidoost-Brabant. Het einde hiervan is nog niet in zicht. Zo wil ASML bijvoorbeeld de komende jaren fors uitbreiden en dat zorgt direct voor een verdere toename van opdrachten aan MKB-bedrijven in de toeleveringsketen. Dat is een mooie ontwikkeling voor het concurrentievermogen, de werkgelegenheid en de koopkracht. Tegelijkertijd vraagt deze schaalessprong veel in Zuidoost-Brabant. Denk aan de benodigde explosieve groei van het aantal woningen, het investeren in extra voorzieningen en in de infrastructuur, het behouden van natuur, het beschermen van dorpsse karakters, etc. Dit alles moet in een relatief kort tijdsbestek plaatsvinden, om in de pas te blijven lopen met de groei van de bedrijvigheid.

De realiteit is echter weerbarstig en voor veel ontwikkelingen is een lange adem nodig. Hier zijn verschillende oorzaken voor, die deels buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. In veel gevallen zijn we afhankelijk van andere partijen of moet eerst financiering worden verworven. Ook bepaalt de netcongestie meer en meer het tempo waarin we kunnen werken. En soms is er oponthoud doordat de ene stap randvoorwaardelijk is voor de andere stap. Daarbij komt dat er binnen de gemeente steeds moet worden gezocht naar balans tussen het zo goed mogelijk faciliteren van initiatiefnemers en zorgvuldige ruimtelijke procedures. Ook beschikken we niet altijd over de benodigde capaciteit door de krapte op de arbeidsmarkt.

We bouwen als stad van makers gestaag verder aan Helmond, voor de inwoners, ondernemers en organisaties. Maar met een realisme dat past bij deze tijd. Niet alles kan tegelijk of meteen. We zijn daarom scherper in wat we op welk moment doen. Om tempo te houden in de belangrijke zaken moeten we focus aanbrengen. Kortom, doen wat noodzakelijk is en de extra's achterwege laten. Dat vraagt ook om slim te kiezen waar we wanneer aan werken. Vertragen kan soms zelfs tot meer rendement leiden.

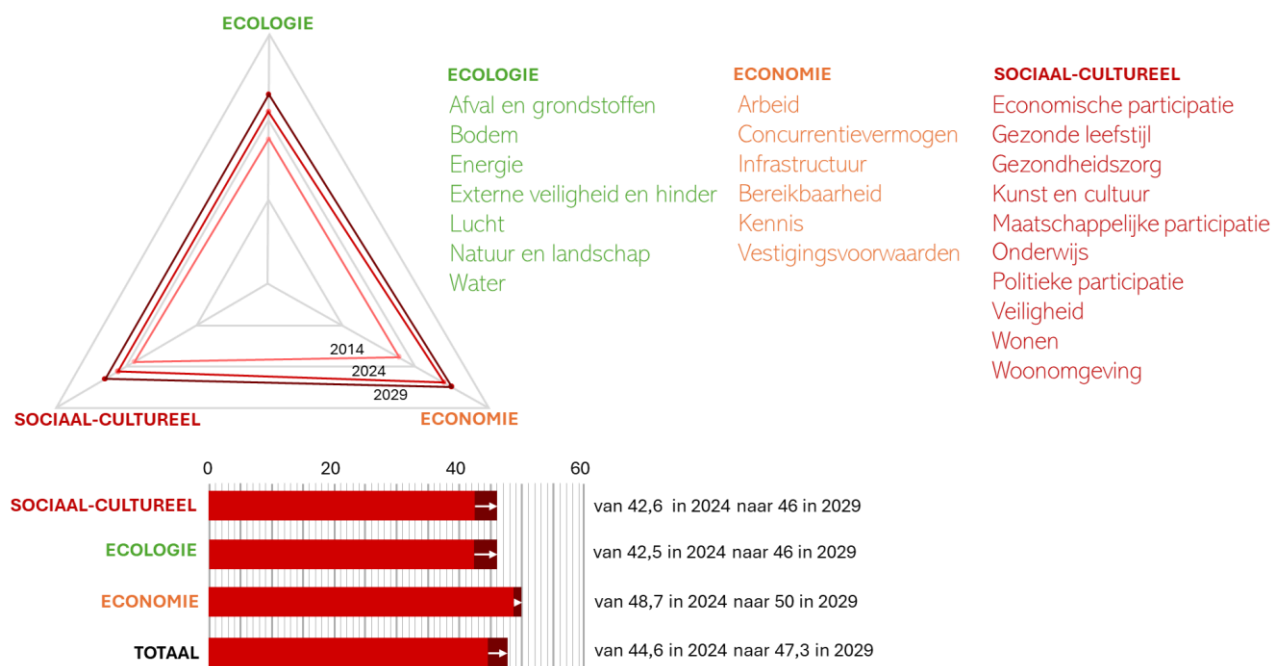
Helmond, stad van makers!

Helmond is een echte makersstad. De makersmentaliteit uit Helmonds industriële verleden maakt dat we barsten van de doeners. En dat is mooi, want hiermee verwerft Helmond een unieke én complementaire positie in de regio. We koppelen onze makersmentaliteit via innovatie, vakkundigheid en samenwerking aan een kwalitatieve transformatie. Dat werkt door in onze strategische positionering en in de keuzes die we maken. Bijvoorbeeld op het vlak van onderwijs, bedrijvigheid en cultuur en recreatie.

Brede welvaart als leidend principe

De belangrijkste leidraad voor het aanbrengen van focus is brede welvaart. Dat is de bril waardoor we kijken bij het maken van afwegingen. De kwaliteit van leven van inwoners staat voorop; welvaart is slechts één van de aspecten die daarvoor van belang is. Daarbij is het zaak om voorbij de dag van vandaag te kijken, door bij ontwikkelingen ook naar de gevolgen in de toekomst en op andere plekken te kijken. Binnen Helmond gebruiken we het model van PON & Telos als bril. De thema's die in dit model worden gebruikt sluiten goed aan bij onze beleidsthema's en het model biedt een concrete vertaling naar indicatoren. Bovendien wordt dit model in veel gemeenten gebruikt, waardoor het ook een goede mogelijkheid geeft voor benchmarken.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat duurzame ontwikkeling vraagt om het gelijktijdig verbeteren op sociaal-cultureel, ecologisch en economisch vlak. Dit zijn als het ware de pijlers onder de kwaliteit van leven, die allemaal even sterk moeten zijn. Verbetering binnen de ene pijler mag bovendien niet ten koste gaan van een andere pijler. Het gaat kortom om ontwikkelen in balans. Vandaar ook dat de schielsprong hand in hand moet gaan met de kwaliteitssprong.

De ontwikkeling van brede welvaart in Helmond, incl. de beoogde ontwikkeling richting 2029

Het hebben van inzicht in de stand van zaken en ontwikkeling op deze drie vlakken biedt aangrijpingspunten om te bepalen op welke aspecten de komende periode het accent moet liggen. De afgelopen tien jaar is Helmond op alle vlakken gegroeid, maar op economisch vlak is de gemeente sneller vooruitgaan dan op sociaal-cultureel en ecologisch vlak. De voorsprong en sterkere groei op economisch vlak is niet verwonderlijk. De regionale economische ontwikkelingen zorgen voor kansen en die grijpen we met onze campussen, bedrijventerreinen en stedelijke werkmilieus. Tegelijkertijd, als we economisch groeien, dan móeten we ook op sociaal-cultureel en ecologisch vlak groeien. Daar leggen we de komende periode dus het accent. Dit vraagt om een meer weerbare samenleving en de verduurzaming.

Op hoofdlijnen is onze koers dus dat we het been bijtrekken op sociaal cultureel vlak. Daar willen we de sterkste groei zien. Daarbij ligt de nadruk op thema's als bestaanszekerheid, wonen, cultuur, veiligheid en woonomgeving. Ook staat het sterker worden op ecologisch vlak stevig op het netvlies. We willen de bestaande positieve trend vasthouden, vooral ook met het oog op kwaliteitssprong (lees: brede welvaart) die we in Helmond voor ogen hebben. De belangrijkste thema's binnen deze pijler zijn voor ons klimaatneutraliteit, klimaatadaptatie, circulariteit en het energienetwerk. Op economisch vlak willen we ook nog vooruit, maar daar willen we relatief het minst groeien. We bestendigen de lopende ontwikkelingen en leggen daarbij de focus op de voor Helmond relevante topsectoren en op het stedelijke werkmilieu in het centrum. Bovendien benutten we de economische groei zo veel als mogelijk om ook op sociaal-cultureel en ecologisch vlak te groeien.

Tempo maken in gebieden

Een andere manier om focus aan te brengen is door te kijken naar waar we tempo kunnen maken en houden. Dat doen we gebiedsgericht. Zo kunnen we slim en effectief verschillende ontwikkelingen combineren en dat geeft de beste mogelijkheden om aan zowel kwaliteit als groei te werken. Afgestemd op wat het beste past in het centrum, een wijk, een bedrijventerrein of een buitengebied. We richten ons in de eerste plaats op gebieden die het 't hardste nodig hebben, bijvoorbeeld omdat deze in een neerwaartse spiraal zitten of dreigen te raken. Om ze echt weer stevig in de lift te krijgen, is een meerjarige integrale aanpak nodig.

Het gaat dus om het kiezen van gebieden waarop we focus leggen. Het criterium daarvoor is dat gebieden een duidelijke meerwaarde hebben voor de kwaliteits- en schaalsprong. We focussen daarom op het ontwikkelen van het centrum en enkele wijken. In het centrum (met daarin de deelgebieden centrum, Stationskwartier, Suytkade en Houtsdonk) werken we aan een vitaal en levendig centrum dat inwoners en bezoekers trekt en aan een uniek stedelijk woonmilieu. De ontwikkelingen in het centrum zijn essentieel voor de kwaliteit van leven in het Helmondse. Bovendien ligt hier een enorme potentie voor de schaalsprong en versterken ze de centrumfunctie die Helmond heeft in de Peel.

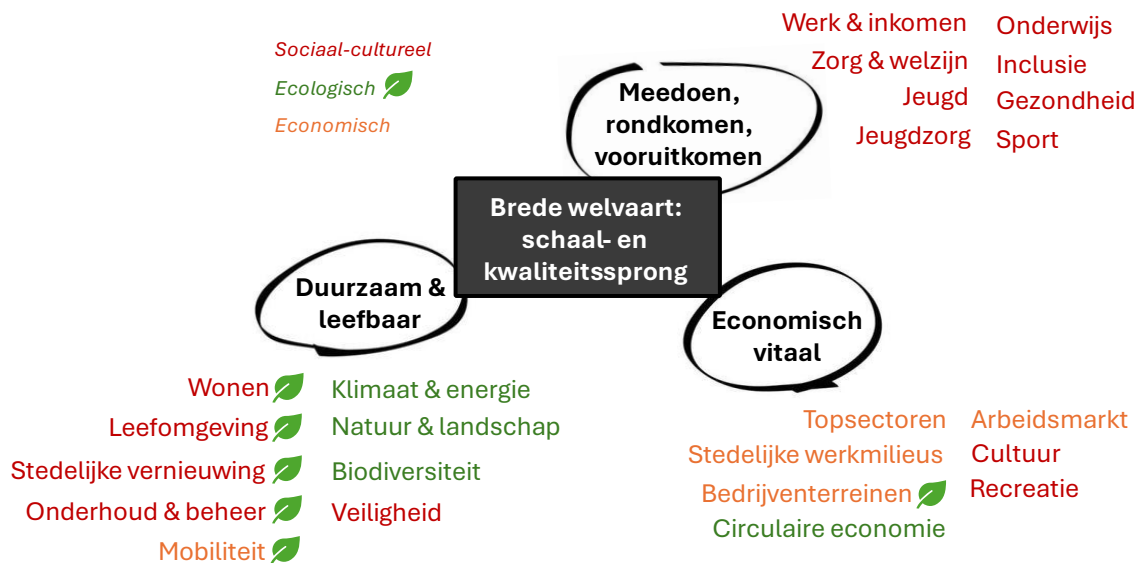
Wat de ontwikkeling in wijken betreft verleggen we de aandacht naar Nieuw Brandevoort, Helmond-Oost, Helmond-Noord en Rijpelberg. Dat doen we zodra in de wijken Binnenstad-Oost, Helmond-West, Annawijk en de Leonardusbuurt de belangrijkste stappen zijn gezet. Op de wijk Nieuw Brandevoort leggen we focus vanwege de bijdrage aan de woningbouwimpuls. De focus op de andere genoemde woonwijken is er omdat dit de wijken zijn met de grootste opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van sociale veerkracht, het verminderen van sociale tweedeling, leefbaarheid en veiligheid. Voor het welzijn van de inwoners in die wijken is ontwikkeling op die verschillende vlakken urgent. Dit geldt eveneens voor verbeteringen op gebied van verouderde huisvesting, openbare ruimte en wijkvoorzieningen. Overigens zijn we uiteraard in alle wijken actief, en zal ook het normale beheer en onderhoud plaatsvinden.

In andere gebieden zijn we terughoudend in het ontwikkelen. Alleen als er grote kansen zijn om winst te boeken op belangrijke thema's (woningbouwontwikkeling, onderwijs, etc.) laten we die als het enigszins

mogelijk is niet liggen. Ook kijken we in deze gebieden naar mogelijkheden om werk met werk te maken. Dat is bijvoorbeeld het geval als onderhoud en beheer kan worden benut om tegelijkertijd kwaliteit toe te voegen, bijvoorbeeld meer groen of betere fietsvoorzieningen. Of als woningbouw-ontwikkeling kansen geeft om faciliteiten voor ontmoeting te realiseren, zoals een ontmoetingsruimte of een parkje.

4.1.2 De koers binnen begrotingsprogramma's

De koers op hoofdlijnen is concreter gemaakt voor de begrotingsprogramma's en de beleidsthema's daarin. Die beleidsthema's zijn goed te koppelen aan de drie pijlers onder brede welvaart. Daarbij is overigens te zien dat binnen diverse sociaal-culturele en economische thema's ook wordt bijgedragen aan de ontwikkeling op ecologisch vlak.

Meedoen, rondkomen, vooruitkomen

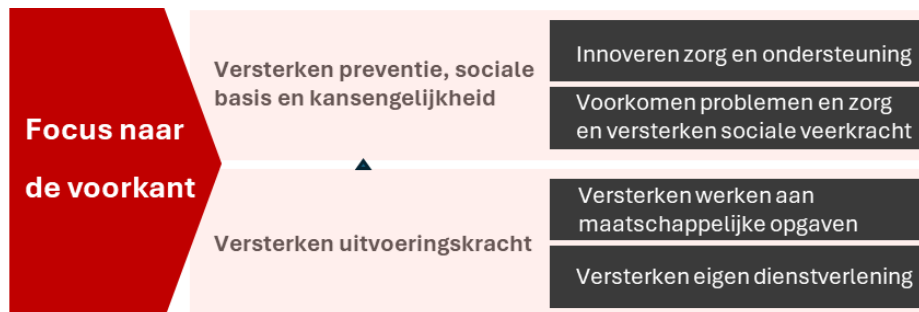
We hebben het sociaal beleid gekoppeld aan één belangrijke ambitie: alle Helmonders moeten kunnen meedoen, rondkomen en vooruitkomen. Als dat nodig is helpen we ze daarbij met hulp en ondersteuning. We willen nu en in de toekomst goede zorg en ondersteuning garanderen. Maar dan moet het wel anders. De vraag naar zorg groeit, o.a. door de dubbele vergrijzing, en de budgetten krimpen. Bovendien is het lastig om zorg en ondersteuning te blijven leveren, doordat er moeilijk aan goed personeel te komen is door krapte op de arbeidsmarkt.

Tel daar de groei van de stad bij op, waardoor het aantal inwoners groeit. Daardoor wordt er automatisch een groeiend beroep gedaan op voorzieningen en ondersteuning en is leefbaarheid een aandachtspunt. Vooralsnog profiteert niet iedereen in gelijke mate van de (stijgende) welvaart in Helmond. Er is nog steeds sprake van een tweedeling in onze stad, dus er ligt een grote opgave om deze te verkleinen. Tussen inwoners en tussen wijken. Dit vraagt een omslag in denken en doen, voor een toekomstbestendig en houdbaar sociaal domein. We verleggen de focus daarom naar de 'voorkant, samen met de stad en met netwerkpartners. In plaats van mensen te helpen zodra ze problemen hebben, willen we problemen van mensen zoveel mogelijk voorkomen en eerder signaleren. Dit doen we in de eerste plaats voor de inwoners. Maar ook om de zorg en ondersteuning betaalbaar te houden en zo toegankelijk te houden voor de mensen die het 't hardst nodig hebben. Dit doen we met respect voor de persoonlijke levenssfeer van inwoners.

We zetten daarom via de verschillende werkvelden in op het versterken van de sociale basis², preventie en kansengelijkheid. Hiervoor werken we aan innovatie binnen de zorg en ondersteuning en aan het

² Meer ontmoeting en meer naar elkaar omkijken, zodat er in wijken een sterkere sociale veerkracht is en kwetsbare inwoners worden geholpen binnen hun sociale netwerk

voorkomen van problemen en versterken van sociale veerkracht. De andere poot onder het verleggen van de focus naar de voorkant is het versterken van de uitvoeringskracht. Het is belangrijk dat we met onze inspanningen de juiste kwaliteit en resultaten behalen. Daarvoor verbeteren we de manier waarop we aan de maatschappelijke opgaven werken. Denk aan wijk- en gebiedsgericht werken³, inwonerparticipatie, gebruik van methoden die bewezen effectief zijn, programmatisch werken en datagedreven werken (zie het begrotingsprogramma Bestuur & Organisatie).

We maken bij dit alles scherpe keuzes:

- We doen de dingen die het hardst nodig zijn om (verdere) tweedeling te stoppen. Dat betekent een grote inzet op het voorkomen van problemen en het aanpakken van onderliggende oorzaken in plaats van pleisters te plakken.
- We zorgen dat Helmonders die hulp nodig hebben, die hulp ook krijgen. En dat die hulp steeds toegankelijker, begrijpelijker en eenvoudiger is en niet langer duurt dan nodig.
- We willen effectiever en efficiënter zijn in het mee laten doen van alle inwoners en ervoor zorgen dat ze kunnen rond- en vooruitkomen.

Werk & inkomen

We zetten maximaal in op bestaanszekerheid voor inwoners. Een gezonde financiële thuissituatie is belangrijk voor hun welzijn en gezondheid, draagt bij aan hun veerkracht en maakt dat zij beter mee kunnen doen. Naast alles wat we daarvoor binnen ons beleid al doen, ligt de nadruk de komende periode op het inpassen van het landelijk plan 'Basisdienstverlening Schuldhelpverlening'. Dit is gericht op het verder versterken van de kwaliteit en het bereik van de gemeentelijke schuldhelpverlening. De insteek is dat er hierdoor minder inwoners zullen zijn met problematische schulden. Een ander speerpunt in 2026 is het uitvoeren van regionale afspraken met betrekking tot arbeidsmigranten. Zij nemen in aantal toe en we zetten ons ervoor in dat zij onder fatsoenlijke omstandigheden kunnen verblijven en werken en gebruik kunnen maken van voorzieningen.

Daarnaast bereiden we ons voor op drie wetswijzigingen. De 'Participatiewet in Balans' moet ervoor zorgen dat de wet beter aansluit op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben. Ook wordt de Wetswijziging Proactieve dienstverlening verwacht, die bedoeld is om ervoor te zorgen dat meer mensen weten waar zij recht op hebben, zodat er minder mensen onder het sociaal minimum terecht komen. We willen hiermee het aantal inwoners met risico's op geldzorgen, armoede en schulden verminderen. Dan verwachten we nog dat per 1 januari 2026 de Wet 'Van school naar duurzaam werk' ingaat. Hiermee krijgen scholen en gemeenten meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, hen te begeleiden naar onderwijs en door te sturen op samenwerking in de regio. We willen onze programmalijnen hierop aanpassen. Er is een aantal aandachtspunten bij de implementatie van deze wetswijzigingen, bijvoorbeeld om voldoende

³ Wijkgericht werken is operationeel van aard, bedoeld om dichtbij en vanuit de leefwereld van inwoners te werken. Het gaat hier met name om dienstverlening, zoals het afhandelen van vragen, meldingen en klachten. Gebiedsgericht werken is tactisch-strategisch van aard, gericht op verschillende opgaven in een gebied. Het gaat hierbij om goed prioriteren en het sturen op samenhang tussen ontwikkelingen. Zowel qua inhoud, tijd-tempo als financiën.

uitvoeringscapaciteit te organiseren, de ICT erop aan te passen en te zorgen voor heldere communicatie naar inwoners. Ook is het belangrijk dat we alles juridisch en praktisch goed kunnen borgen.

Zorg & Welzijn

Binnen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning staan we voor de nodige veranderingen en uitdagingen. We zetten samen met partners in op vernieuwing en anders kijken. Zodat zorg en ondersteuning dichterbij, laagdrempeliger, kleinschaliger, samenhangender, effectiever en arbeidsbesparender worden. Bovendien gaan krachtige sociale teams in de wijken zorgen dat mensen meer eigen veerkracht hebben. Belangrijk aandachtspunt hierbij is het bieden van meer voorzieningen voor inwoners met complexe meervoudige problematiek. Evenals het ondersteunen van inwoners bij het vitaal ouder worden. Dit doen we onder andere door in te zetten op valpreventie en op passend wonen en doorstroming.

Jeugd & Jeugdzorg

Vanuit de wil om een jeugdvriendelijke stad te zijn werken we met ons Meerjarenprogramma Jeugd 2024-2032 impactgedreven aan een preventieve en collectieve aanpak voor de jeugd van -1 tot 27 jaar. Dat doen we op stedelijk niveau, binnen wijken en op individueel (casus)niveau. Impactgedreven betekent dat we inzetten op wat het meest bepalend is voor kansrijk, gezond en veilig opgroeien.

Parallel hieraan zijn er diverse ontwikkelingen. Denk aan het beter beheersbaar en beschikbaar maken van jeugdhulp, zoals beschreven in de Hervormingsagenda Jeugd. Ook zetten we in op een eenvoudiger, gezinsgerichte aanpak voor kind- en gezinsbescherming. Daarnaast staat in regionaal verband de nieuwe contractering van jeugdbescherming en jeugdreclassering op de agenda. Tot slot komt er een stelselwijziging aan ten aanzien van de kindbescherming om continuïteit beter te kunnen waarborgen. Onze uitdaging wordt om de gevolgen van deze stelselwijziging te ondervangen. Denk aan een hogere kostprijs en krapte in opvang.

Gebiedsgerichte aanpak voor de Helmondse jeugd

In 2026 werken we aan de gebiedsgerichte aanpak voor de Helmondse jeugd. In de wijken waar gezond, kansrijk en veilig opgroeien lastig is, voeren we in samenwerking met netwerkpartners een meerjarenprogramma uit. Daarin komen onderwijs, bestaanszekerheid, jeugd- en gezinszorg, veiligheid, leefbaarheid, maatschappelijke participatie en cultuur samen. Door samen meer kennis op te doen en data te verwerven kunnen we met elkaar leren en onze aanpak verbeteren.

Onderwijs

We willen de toegankelijkheid en kwaliteit van onderwijshuisvesting naar de toekomst waarborgen. De huisvesting moet daarvoor steeds worden aangepast op de ontwikkelingen binnen het onderwijs, voor alle kinderen toegankelijk zijn en verduurzamen. Ook is belangrijk dat accommodaties op een goede manier ingepast blijven en worden in de wijken, gezien de ruimtelijke veranderingen daar. Om de sociale basis te versterken kijken we ook of accommodaties meerdere functies kunnen hebben. Denk aan onderwijslocaties die ook beschikbaar zijn voor wijkactiviteiten of als ontmoetingsplek in de wijk. We leggen focus op het uitwerken van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs voor 2030 en verder.

Inclusie en antidiscriminatie

Iedere inwoner van Helmond verdient dezelfde kansen op een goed leven. We willen daarom samen met maatschappelijke partners en ondernemers inclusie bevorderen en discriminatie indammen. Daarom zorgen we ervoor dat inclusie en antidiscriminatie nog beter terugkomen in alles wat de gemeente doet. De komende jaren ligt de nadruk op de emancipatie en de versterking van de positie van mensen met een andere etnische afkomst en religie, mensen met een beperking en mensen met een LHBTQI+ achtergrond. In 2026 starten we ook met de uitvoering van de Inclusie en Antidiscriminatie Agenda.

Daarnaast zetten we in op het beperken van eenzaamheid. Dit is iets dat door de hele samenleving speelt en wat vooral bij ouderen een belangrijke factor is voor hun welzijn. Onze inzet is bijvoorbeeld gericht op het stimuleren en faciliteren van inwonersinitiatieven in wijken.

Gezondheid

Een lagere welstand kan leiden tot een lagere levensverwachting en meer ziekte. Bestaanszekerheid en leefomstandigheden zijn de grootste oorzaken van gezondheidsverschillen. Om de tweedeling terug te dringen of in ieder geval niet verder te laten vergroten, werken we aan 'positieve gezondheid'. Dat gaat om zaken als gezond eten, bewegen, niet roken en het denormaliseren van alcohol- en drugsgebruik. Dit doen we binnen het Helmonds Preventieakkoord. We willen bovendien de achterliggende maatschappelijke oorzaken van een slechte gezondheid en gezondheidsverschillen aanpakken. In 2026 zal dan ook een start worden gemaakt met het vertalen van de landelijke beleidsagenda "Gezondheid in alle beleidsdomeinen" naar Helmonds gezondheidsbeleid.

Sporten en bewegen

Voldoende beweging en ontspanning zijn belangrijk voor de gezondheid. Naast onze inzet op preventie en het ondersteunen van verenigingen via JIBB+⁴ ondersteunen we RKS V Mierlo-Hout en Hockeyclub Helmond om hun sportaccommodaties aan te laten sluiten bij hun behoeften. De komende periode richten we ons op de verdere ontwikkeling van campus de Braak, waarbij we uitgaan van behoud van het bestaande vastgoed en sporthal en dit willen combineren met verbetering van de openbare ruimte en het toevoegen van woningbouw.

Duurzaam & leefbaar

We staan voor grote uitdagingen, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, het oplossen van de woningcrisis, het versterken van de leefbaarheid in wijken en het versterken van een aantrekkelijke leefomgeving. We werken doelbewust en zorgvuldig aan de stad, met lef en doorzettingsvermogen. En met realisme, want niet alles kan tegelijk.

De omgevingsvisie geeft hier belangrijke richtpunten voor:

- > We willen de woningvoorraad fors uitbreiden en toewerken naar een gevarieerde woningmix in wijken. Daarbij moet 70% van de nieuwbouwwoningen – zowel huur als koop – betaalbaar zijn voor een grote groep mensen.
- > We spannen ons in voor een prettige en veilige openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen en die bijdraagt aan samenredzaamheid en het naar elkaar omkijken versterkt.
- > We willen de basiskwaliteit voor natuur op orde hebben door landschappelijke structuren en ecologische verbindingzones. In de stad gaan we voor een robuust groen raamwerk en zichtbaarheid van de Stadse Aa. Stad en ommeland lopen vloeiend in elkaar over en zijn optimaal verbonden ten behoeve van natuur en mens.
- > De stad moet nu en in de toekomst bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig zijn voor inwoners, bezoekers en bedrijven. We focussen daarvoor op duurzame en betaalbare mobiliteit, waarin de fiets, het OV en deelmobiliteit de hoofdrol spelen.
- > We gaan voor klimaatneutraliteit en klimaatbestendigheid (zie kader), om niet bij te dragen aan de opwarming van de aarde en goed om te kunnen gaan met de effecten van klimaatverandering; groen en water spelen bovendien een belangrijke rol voor een aantrekkelijke leefomgeving en de fysieke en mentale gezondheid.

Op weg naar klimaatneutraal en klimaatbestendig

We hebben de opdracht in 2035 klimaatneutraal en in 2050 klimaatbestendig te zijn. Dit vraagt grote

⁴ Jibb+ een stichting die bijdraagt aan een vitaal Helmond door voldoende beweging en gezonde voeding toegankelijk te maken voor iedereen, waarbij extra aandacht is voor het verkleinen van gezondheidsverschillen

inspanningen van ons en onze inwoners. Voor het klimaatneutraal worden zijn de energie- en warmtetransitie noodzakelijk. Gemeenten krijgen hierin een zware regierol. Voor een klimaatbestendig Helmond, zoeken we de kansen om met de aanleg van groen en water ook te werken aan een gezonde en leefbare stad.

Met het oog op realisme en focus willen we de komende jaren nadruk leggen op ontwikkelingen die een prominente meerwaarde leveren voor de kwaliteits- en schaalsprong, die randvoorwaardelijk zijn voor volgende stappen. Dat vraagt om:

1. Zoveel mogelijk tempo op woningbouw
2. Focus op ontwikkelen van het centrum en Nieuw Brandevoort
3. Investeren in bestaande wijken
4. Investeren in structuurversterkende maatregelen

Hierna werken we dit verder uit. Het accent op deze punten betekent automatisch dat aan andere gewenste ontwikkelingen minder prioriteit wordt gegeven. Denk aan de volgende fases in de wijk Houtsdonk. Deze raken niet uit beeld, maar worden vooral opgepakt als er kansen zijn om werk met werk te maken. Ook wordt gewerkt aan het afronden van lopende projecten.

Zoveel mogelijk tempo op woningbouw

De woningbouwopgave is één van de belangrijkste opgaven binnen Helmond. Om bij te dragen aan de schaalsprong en vooral ook om in te kunnen voldoen aan de woningbehoefte van Helmonders. We zetten in op meer woningen, meer keuze, meer doorstroming en een betere woningmix in wijken. In lijn met de woonvisie en de regionale Woondeal richten we ons op voldoende ruimte voor starters, senioren en gezinnen en op diversiteit in wijken door een mix van sociale en middenhuur en betaalbare, middeldure en dure koopwoningen.

De afgelopen periode zijn er al 2.500 woningen gerealiseerd. Tot 2040 willen we de woningvoorraad uitbreiden met nog zo'n 12.500 woningen. Die willen we grotendeels in en rondom het centrum en het station gebouwd zien worden. Naast de 10.000 beoogde woningen in dat gebied richten we ons op het laten verrijzen van zo'n 3.800 tot 5.000 woningen in de nieuwe wijk Nieuw Brandevoort. We leggen daar focus op woningbouw, omdat we in deze wijk we snelheid kunnen maken. Bovendien zijn de financiële risico's binnen de grondexploitatie beperkt. In de overige wijken zoals Helmond-Oost en Helmond-Noord streven we naar de realisatie van zo'n 2.000 tot 3.000 woningen. Het uiteindelijke aantal moet volgen uit de businesscases.

Om op een realistische manier meters te maken, leggen we via de woningbouwprogrammering de komende jaren het accent op kansrijke initiatieven, die ook bijdragen aan de kwaliteit van de stad en aan de beoogde woningmix. In 2026 blijft er bovendien focus liggen op het verwerven van provinciale en landelijke subsidies en rijksmiddelen, omdat het gezien de resultaten van grondexploitatie uitdagend is om business cases rond te krijgen. Tegelijkertijd kijken we ook naar manieren om bestaande bouw beter te benutten via bijvoorbeeld woningsplitsing en kamerbewoning, omdat het realiseren van nieuwbouw veel obstakels kent en er wel op een korte termijn woonruimte nodig is.

Focus op ontwikkelen van het centrum

De ontwikkelingen in en rondom het centrum hebben grote meerwaarde voor de kwaliteits- en schaalsprong. Dat biedt kansen voor de huidige en nieuwe inwoners en ondernemers. In het centrum en de directe omgeving daarvan komen veel opgaven samen. We werken aan een vitaal centrum dat als uniek stedelijk woonmilieu vele levendige plekken voor werken, winkelen, horeca en cultuur combineert. Dat is essentieel voor de kwaliteit van leven in Helmond en ook de centrumfunctie die Helmond vervult in de Peel krijgt hiermee een positieve duw. Bovendien ligt hier een enorme kans om bij te dragen aan de schaalsprong. De prioriteit ligt in de eerste plaats bij het Stationskwartier. Daarnaast wordt accent gelegd

op het voltooiën van Centrum Noord en op de eerste fase van Houtsdonk.

Daarmee blijft 2026 in het teken staan van de woningbouw en het werken aan een groen en levendig stedelijk woonmilieu. Binnen de financieringsruimte krijgen projecten die al lopen prioriteit, net als projecten met een duidelijke kwantitatieve en kwalitatieve meerwaarde voor de stad. Betaalbaarheid van woningen blijft een belangrijk speerpunt. Eventuele nieuwe plannen van corporaties, ontwikkelaars en particulieren worden in beperkte mate begeleid. We zullen hardere keuzes maken, waarbij we de meeste energie steken in de meest kansrijke initiatieven. Dit is voor ons belangrijk, omdat we zo met de beperkt beschikbare capaciteit zoveel mogelijk voor de stad kunnen betekenen.

Ontwikkelperspectief Centrum+

In het Verstedelijkingsakkoord van 2022 is tussen Rijk, provincie en regio afgesproken dat Helmond voor het Centrum+ gebied een ontwikkelperspectief opstelt. In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) en het Bestuurlijk Overleg Meerjarenplanning Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT) in november 2024 hebben Rijk en regio de ambitie uitgesproken om tijdens de bestuurlijke overleggen in 2025 (financiële) afspraken te maken over het ontwikkelperspectief en bijhorende businesscase.

Investeren in bestaande wijken

In de Helmondse wijken zijn de opgaven uiteenlopend van aard en omvang. Iedere wijk is anders. Bovendien gaat het vaak om een mix van sociaal-culturele en fysieke opgaven. We werken dan ook aan verschillende zaken en willen dat er in alle wijken een breed sociaal netwerk is, dat inwoners hun wijk als leefbaar en veilig ervaren en dat de leefomgeving prettig en klimaatadaptief is. Maar vooral willen we de tweedeling in wijken aanpakken. De ene wijk staat er beter voor dan de andere. Door goede ontmoetingsplekken, een betere woningmix, een prettige leefomgeving en een beter beleven van veiligheid kunnen we dat meer gelijktrekken. Dat doen we met wijkontwikkelplannen, die we in nauwe samenwerking met inwoners opstellen en uitvoeren.

Ontmoetingsplekken

Voor de sociale veerkracht in de samenleving is het belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten. We willen daar als gemeente aan bijdragen door ontmoeting te faciliteren (o.a. ten behoeve van senioren). Dat doen we door meer ontmoetingsplekken te maken. In de buitenruimte – bijvoorbeeld met parkjes en speelplekken –, in multifunctionele accommodaties en daar waar zich kansen voordoen. Denk aan kantines, de bibliotheek en de kunsthall. Daarnaast is het belangrijk dat mensen bewegen. Dat is gezond. We dragen daaraan bij door de openbare ruimte zo aantrekkelijk mogelijk te maken, bijvoorbeeld door een wandelingetje te maken of te fitnessen in de buitenlucht. Het accent ligt de komende periode op het versterken van onderwijshuisvesting, omdat het creëren van ontmoetingsplekken hiermee samenvalt.

Woningmix

We werken aan een verbeterde woningmix, zodat er in Helmond en de verschillende wijken voor iedereen een geschikt woningtype is. Daarom breiden we de woningvoorraad uit met betaalbare woningen⁵ voor o.a. starters en met levensloopbestendige woningen waar senioren langer comfortabel zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarnaast sturen we erop dat woningtypen meer over de wijken worden verspreid, zodat in alle wijken de bewoners samen een gemêleerd geheel vormen waardoor de samenredzaamheid wordt versterkt. Ons streven is dat 70% van de nieuwbouwwoningen in Helmond betaalbaar is voor lagere en middeninkomens.

Daarnaast is het belangrijk om samen met zorgaanbieders, woningcorporaties en lokale gemeenschappen in te spelen op de groeiende behoefte aan woonzorg. Daarvoor is een uitbreiding

⁵ In 2025 ligt de norm voor betaalbare koop op € 405.000 en voor betaalbare huur op € 809 per maand

nodig van (pre)mantelzorgwoningen en andere passende woonvormen voor zorgdoelgroepen. Bij voorkeur in de vorm van flexibele en toegankelijke woonoplossingen en goed verspreid over de stad om draagkracht en draaglast van wijken in evenwicht te brengen. We ontwikkelen woonzorgzones in Helmond-Oost en Mierlo-Hout. Dit gebeurt in samenwerking met woningcorporaties en zorginstellingen.

Energie- en warmtetransitie

In 2026 zal de warmtetransitie een zwaartepunt worden. De verwachting is dat de nieuwe Warmtewet⁶ gemeenten vanaf 2026 vergaande bevoegdheid en regie geeft om de warmtetransitie vorm te geven. We kijken daarom naar verschillende scenario's voor de rol van de gemeente in een warmtebedrijf. Bovendien komt er in 2026 een warmteprogramma, als opvolger van de Transitievisie Warmte. Hiermee ontstaat de bevoegdheid om in bestaande gebieden een alternatieve warmtevoorziening aan te leggen en zo het gebied van het aardgas af te halen.

Warmtetransitie vraagt grote inspanningen van gemeente, bedrijven én inwoners

In het warmteprogramma wordt duidelijk welke warmtebronnen we nodig hebben om in de warmtevraag van de woningen te kunnen voorzien. Woningen die slecht geïsoleerd zijn, moeten vooraf verduurzaamd worden om überhaupt van het aardgas af te kunnen. Dit vraagt investeringen van woningcorporaties, particuliere verhuurders en woningeigenaren. Als gemeente hebben we hier een motiverende, ondersteunende en regisserende rol in. We beschikken over behoorlijk wat rijksmiddelen om een start te maken, maar dit vraagt een stevige versnelling en integrale aanpak.

De verduurzaming van bestaande woningen is een groot aandachtspunt. Deze moeten net als nieuwbouwwoningen energiezuinig en toekomstbestendig worden. Dat draagt bij aan wooncomfort en lagere energiekosten én aan een duurzame leefomgeving. Het accent ligt op een nieuw energie-efficiëntieprogramma voor het renoveren van bestaande woningen en het bouwen van nieuwe energiezuinige huizen. Dat lanceren we samen met bouwbedrijven en woningcorporaties. Voor de energietransitie speelt bovendien het vergroten van mogelijkheden voor duurzame opwek. Hiervoor maken we afspraken binnen de regio. Aandachtspunt blijft de netcongestie (zie 'Uitbreiden energienetwerk' op p. 32).

Leefomgeving

Een aantrekkelijke, groene leefomgeving is belangrijk voor de beoogde kwaliteitssprong. Voor het welzijn van inwoners is het van belang dat de leefomgeving zo is ingericht dat:

- > We goed kunnen omgaan met hitte en extreme neerslag
- > Inwoners in een aantrekkelijke omgeving wonen en verblijven
- > Inwoners gemakkelijk in beweging kunnen zijn en elkaar laagdrempelig kunnen ontmoeten

We leggen dan ook zoveel mogelijk groen aan in de stad, goed verdeeld over de wijken. Zowel door grofmazige als de fijnmazige groenstructuur te versterken. Een ander aandachtspunt zijn de karakteristieke elementen in de stad, zoals historische gebouwen, kunstwerken en stedenbouwkundige en landschappelijke structuren. Die zijn belangrijk voor het versterken van de identiteit en een gevoel van trots. De nadruk op dit vlak ligt op onderhoud.

Veiligheid en leefbaarheid

Wat betreft veiligheid zijn er drie aandachtsvelden die eruit springen: ondermijning, overlast en criminaliteit door jongeren en digitale criminaliteit. We willen ondermijnende criminaliteit tegengaan door in te zetten op bewustwording en het sneller en beter signaleren van problemen. Hierbij haken we aan op de preventieve inzet voor de jeugd binnen 'Meedoen, rondkomen, vooruitkomen'.

Die koppeling met de preventie inzet voor de jeugd geldt ook voor het verminderen van overlast en

⁶ Formeel de Wet collectieve warmtevoorziening genoemd

criminaliteit door jongeren. Hiervoor willen we namelijk risicojongeren een beter perspectief bieden op een veilige, gezonde en kansrijke toekomst. Terugdringen van de overlast en criminaliteit is urgent (met name binnen Helmond-West), omdat inwoners zich minder veilig voelen. Los daarvan is het voor de jongeren cruciaal, omdat de kans groot is dat zij afglijden in de drugscriminaliteit. Met wijkontwikkelingsplannen werken we samen met inwoners en partners aan een toename van het veiligheidsgevoel, de leefbaarheid en het verminderen van de tweedeling. De prioriteit ligt de eerstkomende tijd op de wijken Helmond-Oost, Helmond-West en Binnenstad. Daar zijn de uitdagingen het grootst. Dit sluit aan op de inzet vanuit de brede aanpak 'Preventie met Gezag'.

Digitale criminaliteit wordt een steeds groter probleem. De digitalisering biedt criminelen veel mogelijkheden tot misbruik. Bepaalde groepen inwoners en ondernemers zijn kwetsbaar op dit vlak. Los van de schade die wordt geleden, grijpt ook deze vorm van criminaliteit in op het veiligheidsgevoel. Het accent ligt op het verhogen van de weerbaarheid, met name van kwetsbare groepen zoals kinderen, jongeren, senioren en ondernemers.

Wijkgericht versterken veiligheid en leefbaarheid

Na het afronden van de wijkontwikkelingsplannen voor Binnenstad-Oost, Helmond-West en Annawijk in 2025, zijn er in 2026 vier wijken waar we veel tempo maken, vooral ook met het oog op veiligheid en leefbaarheid. Dat zijn Helmond-Oost, Helmond-Noord, Rijpelberg en de Leonardusbuurt. Hier zijn de opgaven het grootst en is er sprake van verschillende soorten problemen die met elkaar samenhangen. Hierdoor staat het welzijn van de inwoners in die wijk onder druk, meer dan in andere wijken. In de wijkontwikkeling wordt de samenhang gezocht met andere aspecten zoals de woningbouw.

Investeren in structuurversterkende maatregelen

Om Helmond nu en in de toekomst aantrekkelijk te houden en een goede basis te hebben voor de kwaliteit- en schaa sprong zijn structuurversterkende maatregelen nodig. Zo moeten de natuur- en waternetwerken en de groenstructuur worden versterkt. En ook de ontsluiting en bereikbaarheid van de stad, het buitengebied, natuurgebieden en parken moeten worden gewaarborgd. Dit alles met oog voor de ecologische waarden. Daarnaast moet het energienetwerk worden uitgebreid en is een dekkend glasvezelnetwerk van belang.

Versterken natuur-, groen- en waternetwerken

Voor natuur en landschap werken we aan drie pijlers: versterken natuur, verstevigen klimaatbestendigheid en vergroten van de leefbaarheid. Liefst doen we dat gebiedsgericht, zodat deze thema's samenkomen. Zo ligt er in 2026 focus op het uitvoeringsprogramma van Landschapspark Kloostereind. Daarmee werken we integraal aan versterking en uitbreiding van natuur, landschap en recreatieve mogelijkheden. Ook richten we ons op grotere ecologische verbindingen. Zoals rondom het beekdal van de Aa, de Bakelse Aa en de Goorloop. We versterken daar de natuurwaarden en beperken tegelijkertijd wateroverlast. Daarnaast willen we in de wijken meer groen aanbrengen. Dat levert veel voordelen zoals een prettige leefomgeving, meer schaduw en betere waterberging. We versterken hiervoor zowel de grofmazige als de fijnmazige groenstructuur in bestaande wijken en in ontwikkelgebieden. Om dit groenblauwe raamwerk ook ecologisch te laten functioneren zal het een bepaalde schaal en kwaliteit moeten hebben. Hiervoor werken we aan de basiskwaliteit van natuur, zowel in als buiten de stad. We zien dat de ligging van Helmond kansen biedt om een topeconomie aan een toplandschap te verbinden. Om dit kracht bij te zetten, koersen we op verbinding met initiatieven in de regio zoals binnen de Peel en het Van Gogh Nationaal Park.

Waarborgen bereikbaarheid

Het waarborgen van bereikbaarheid is noodzakelijk voor veel andere ontwikkelingen, zoals de groei van het aantal inwoners en van de bedrijvigheid. We zien nu al knelpunten, die zonder ingrijpen groter worden

naarmate het drukker wordt in de regio. Goede bereikbaarheid is van groot belang voor het functioneren van de Helmondse economie en heeft ook een sociale component. Elke inwoner moet de voorzieningen kunnen bereiken die nodig zijn voor bijvoorbeeld werken, leren, sociale contacten, medische verzorging, recreatievoorzieningen en winkelen. We versnellen daarom een aantal onderdelen van de mobiliteitsvisie. Actieve mobiliteit, het OV en deelmobiliteit spelen hierin de hoofdrol, ook met het oog op duurzaamheid. De uitvoering doen we in lijn met de STOMP-gedachte (stappen, trappen, openbaar vervoer, mobiliteitsmaatregelen en privéauto). Qua timing van projecten koppelen we herstructureringen waar mogelijk aan gepland onderhoud.

Uitbreiden energienetwerk

Voor de beoogde groei van het aantal woningen en van de bedrijvigheid is beschikbaarheid van stroom logischerwijs een basisvereiste. Temeer omdat we als maatschappij steeds meer duurzaam energie opwekken en onze huishoudens en bedrijfsprocessen op elektriciteit draaien. Door de beperking in het energienetwerk kan niet altijd in die basisvereiste worden voorzien. Dat zet een rem op ontwikkelingen. Voor het beperken van netcongestie zijn primair de netbeheerders aan zet. Naast dat we het uitbreiden van het energienetwerk stimuleren en faciliteren, leggen we zelf focus op het slimmer afstemmen van vraag en aanbod van elektriciteit, netbewust bouwen en lokale opslag van energie. Denk aan het meewerken aan het realiseren van collectieve energienetwerken op bijvoorbeeld bedrijventerreinen en het uitvoeren van pilotprojecten op het vlak van de integratie van slimme energienetwerken. Maar ook aan de toepassing van waterstoftechnologie in de industrie en het gebruiken van aquathermie en industriële restwarmte in warmtenetten.

Financiering van duurzaamheid

Voor specifieke maatregelen krijgen we nu nog middelen vanuit het Rijk. Het gaat om de lokale aanpak van isolatie, de aanpak van energie-armoede en versterking van de eigen organisatie op het thema klimaat en energie (o.a. energie- en warmtetransitie, aanpak netcongestie en het energieloket). Het kabinet heeft aangekondigd om hierop tenminste 10% te korten. Daarnaast is de vraag hoe de financiering op de langere termijn wordt geregeld. De inzet van eigen middelen is beperkt en incidenteel van karakter. De financiering van noodzakelijke maatregelen (boven op de beschikbare Rijksmiddelen voor specifieke taken) is daarom een belangrijk aandachtspunt. In het verlengde hiervan ligt het wegzetten van de Rijksbudgetten naar bepaalde doelgroepen. Denk aan de lokale aanpak isolatie en de aanpak van energie-armoede.

Dekkend glasvezelnetwerk

Het glasvezelnetwerk is gereed dankzij vele inspanningen. Nu koersen we op het benutten ervan, bijvoorbeeld door samen met netwerkpartners te kiezen voor slimme opties bij het vervangen van verkeersregelinstallaties, openbare verlichting, gemalen, etc.

Economisch vitaal en aantrekkelijk

We willen als tweede stad in Brainport een slimme, innovatieve en aantrekkelijke stad zijn. Met een vitale economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat dat talent en bedrijven aantrekt en voor langere tijd vasthoudt. We streven naar een groei zo'n 15.000 arbeidsplaatsen tot 2040. In de afgelopen jaren zijn er 3.000 arbeidsplaatsen bij gekomen. De kansen die er lagen door de regionale economische groei hebben we gegrepen. Dat heeft ervoor gezorgd dat onze economische pijler stevig staat (zie p.20). Steviger dan onze sociale-culturele pijler en de ecologische pijler. Daarom kiezen we op het economische vlak voor een gematigde koers. Dat betekent niet dat we pas op de plaats maken, maar wel dat we sterk prioriteren. De focus ligt binnen de vier strategische thema's uit de Economische visie: lerende & innoverende stad, verbindende stad, ondernemende stad en inclusieve & voorzienende stad. Daarbij

kijken we expliciet ook naar mogelijkheden om met Europa mee te versnellen op de terreinen waar zij dat willen in het licht van de geopolitieke ontwikkelingen.

Lerende en innoverende stad	Verbindende stad	Ondernemende stad	Inclusieve en voorzienende stad
Slimme maakindustrie Automotive Foodtech Innovatief onderwijs Arbeidsmarkt in balans	Triple helix samenwerking Regionale samenwerking	Werklocaties Accountmanagement Voorzieningenniveau Circulaire economie	Inclusieve duurzame arbeidsmarkt
Klimaat & Energie Schaalsprong			

We maken hierbij onderscheid tussen versterken en verbeteren versus voortzetten wat goed gaat. Bij versterken en verbeteren ligt de focus op ontwikkelingen met niet alleen een grote meerwaarde voor de kwaliteits- en schaalsprong. Ze moeten ook bijdragen op sociaal-cultureel of ecologisch vlak. Wat betreft het voortzetten wat goed gaat, blijven we met energie werken aan zaken die goed op de rit staan en die essentieel zijn voor het bestendigen van de economische groei.

Versterken en verbeteren

Automotive

De Automotive Campus is aangemerkt als één van de twintig campussen van nationaal belang. Deze campussen zijn nodig om het Nederlands en Europees concurrentievermogen te versterken. Daarom is een gestage en duurzame ontwikkeling nodig. De Automotive Campus bevindt zich nog in de groeifase: het merendeel van de gronden moet nog worden ontwikkeld. Als gemeente hebben we daarbij een bevorderende, faciliterende rol en willen we sturen op toekomstige ontwikkeling via onze positie op de campus. Vanaf 2026 willen we de nieuwe publiek-private samenwerking in werking hebben. Met de nieuwe governance en publieke sturing stellen we de campusorganisatie in staat om op een slagvaardige en overtuigende manier vorm en inhoud te geven aan de campus. Als gemeente kijken we op welke wijze en in welke mate we hieraan in de toekomst financieel bijdragen.

Food Tech

Food Tech Brainport werkt in de regio actief aan groei en innovatie van de voedselverwerkende industrie. Daarvoor is er samenwerking met voedselverwerkende bedrijven, technology providers en kennisinstellingen aan een ecosysteem voor de voedselverwerkende industrie. Helmond heeft een belangrijke plek in deze ontwikkeling, als kruispunt waar de agrarische sector in de Peel en de hightechindustrie van Brainport elkaar ontmoeten. Dat is waarom we investeren in een Food Tech Campus in Helmond. Vooral nog is de inzet op Food Tech vooral een netwerksamenwerking, o.a. in het kader van NOVEX de Peel⁷. De uitdaging de komende jaren is om de fysieke campus uit te breiden. Daarbij wordt samenwerking gezocht met omliggende regio's, omdat ook zij in deze sector stappen willen zetten. Speerpunt voor de gemeente is te helpen om de voedingssector en de technologische sector met elkaar te verbinden.

Stedelijke werkmilieus

De groei van bedrijvigheid en werkgelegenheid zien we vooral voor ons buiten de bedrijventerreinen. Enerzijds vanwege de beperkte ruimte voor meer bedrijventerrein. Anderzijds om juist ook binnen andere sectoren te groeien. Denk aan de ICT- en de advies- en onderzoekssector. We zetten ons in om hier een

⁷ In NOVEX De Peel werken alle overheden, als één overheid, samen met de streek aan een duurzame toekomst voor de Peel. Rijk en regio investeren samen in de streek.

aantrekkelijk klimaat voor te scheppen via stedelijke werkmilieus. Dat zorgt ook voor reuring in de stad. We zien met name kansen binnen het Stationskwartier.

Ontwikkelen bedrijventerreinen

De afgelopen jaren zijn er stappen gezet om de beschikbaarheid van werklocaties uit te breiden, bijvoorbeeld via bedrijventerrein Varendschut. Ook staat het Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost hoog op de agenda. Hier werken we samen met andere gemeenten aan. Daarvoor richten we samen een gemeenschappelijke regeling op. Het is daarnaast belangrijk om bestaande bedrijventerreinen up-to-date en meer duurzaam te maken. Daarvoor werken we in het verlengde van het samenwerkingsconvenant met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond samen met hen aan een visie bedrijventerreinen.

Cultuur en evenementen

We willen meer cultuur en culturele voorzieningen, als belangrijke kwaliteit van de stad. Groei past bovendien bij de schaa sprong die we in Helmond en in de regio maken. Cultuur heeft een brede meerwaarde. Bijvoorbeeld voor de invulling van vrije tijd en sociale cohesie. Ook versterkt het de identiteit van de stad en de lokale economie. Alles bij elkaar is cultuur een belangrijke factor voor het verstevigen van de sociaal-culturele pijler binnen Helmond. We werken op zes fronten: levend erfgoed, samen actief, leven lang leren, betrokken jongeren, centrum als verbinder en ruimte voor makers. Er is doorontwikkeling nodig. We willen meer leisurevoorzieningen aantrekken, zoals restaurants en hotels en in enige mate ook cafés, musea en podia. Ook willen we ons cultureel aanbod robuuster maken door het professioneler maken van onze musea, podia en evenementen. Daarnaast versterken we recreatiegebied Berkendonk, een plek waar natuur en recreatie hand in hand gaan, en waar ruimte is voor het organiseren van grotere evenementen. Tot slot is een breder, eigentijds aanbod van evenementen wenselijk, zodat er levendigheid is en er een aanbod is voor verschillende doelgroepen.

We geven prioriteit aan zaken die veel bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Helmond als woonstad. Initiatieven die dat beperkt doen, worden in mindere mate ondersteund. Bovendien stellen we meer expliciet de vraag wat de rol van de gemeente moet zijn. Ondernemerscollectieven, Centrummanagement, Visit Helmond en Land van de Peel hebben namelijk de hoofdrol. We willen als gemeente meer het accent op de rol van regisseur leggen; de rol van subsidieverstrekker willen we enigszins afbouwen. Voor initiatiefnemers leidt dat tot de noodzaak om andere bronnen van financiering te vinden. Daar willen we bij helpen. Aandachtspunt is het beter benutten van het levend erfgoed in Helmond, zowel het materiële als het immateriële.

Voortzetten wat goed gaat

Slimme maakindustrie

Helmond is vanouds sterk in de maakindustrie en dat is ook naar de toekomst een troef. Zeker nu we in Europa steeds meer onafhankelijk willen worden van bijvoorbeeld de Verenigde Staten en China. Daarvoor is wel een belangrijke stap nodig, namelijk die naar een slimme maakindustrie. We moeten meer en goedkoper gaan produceren, zonder dat dit leidt tot een grotere belasting van het milieu. Dat betekent dat bedrijven in hun totale keten effectiever moeten worden, van efficiënte toeleveringslijnen, tot geautomatiseerde en gemechaniseerde productieprocessen tot het minimaliseren van voorraden. De belangrijkste stap op dit moment is om startups en middelgrote bedrijven bewust te maken van de noodzaak hiertoe en hen te helpen om hierin vooruit te komen. Partijen zoals Brainport Industries en TNO doen hier al veel in. Als gemeente sluiten we hierop aan en blijven we ook de komende jaren inzetten op het bevorderen van pilots en samenwerking tussen bedrijven om de totale productieketen in en buiten de regio slimmer te maken.

Arbeidsmarkt

Een inclusieve, flexibele en duurzame arbeidsmarkt is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren

van brede welvaart voor alle inwoners. Als centrumgemeente in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel hebben we een belangrijke rol in het regie voeren op en faciliteren van regionale samenwerking. Komende jaren zetten we in op het door ontwikkelen en borgen van regionale initiatieven. Denk aan het Werkcentrum en het 'Work in NL'-punt voor arbeidsmigranten. We versterken bovendien de regionale samenwerking door uitvoering te geven aan de landelijke ambities rondom de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Als arbeidsmarktregio werken we daarvoor intensief samen in de Brainportregio. Hiermee willen we doelen behalen die er zijn vanuit o.a. de Beethovendeal die we als regio met het Rijk hebben. Ook spelen we in op het groeiende aanbod van klimaatbanen en het ontwikkelen van de benodigde vaardigheden daarvoor.

Accountmanagement

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in het versterken onze contacten en afstemming met het georganiseerd bedrijfsleven en met individuele bedrijven. Onze koers is om dit voort te zetten. Via onze bedrijvencontactfunctionarissen en het ondernemersloket kunnen we snel reageren op verzoeken van ondernemers. Aandachtspunt is om binnen onze regelgeving en procedures flexibeler in te kunnen spelen op behoeften van ondernemers.

Circulaire economie

We hebben een stevige ambitie op het opnieuw gebruiken van materialen en producten, zodat grondstoffen de waarde behouden die ze hebben. In de eerste plaats met het oog op duurzaamheid, maar ook omwille van het beperken van de afhankelijkheid van andere continenten. Ook liggen er kansen voor bedrijvigheid die hierop geënt is. We blijven ons inzetten op dergelijke economische innovatie. Maar die concentreren we op ontwikkelingen waar al afspraken over zijn of waar al financiering voor is. En eventuele nieuwe ontwikkelingen die echt meerwaarde bieden.

Bestuur & organisatie

Het is aan het bestuur om krachtig richting te geven aan de vele ontwikkelingen binnen Helmond. Raad en college moeten daarnaast stevig in de regio ingebed zijn om de Helmondse agenda te voeden én voor het voetlicht te brengen. De kunst is om continu te schakelen tussen wat vandaag nodig is voor Helmonders en wat nodig is om Helmond toekomstbestendig te laten zijn.

De gemeentelijke organisatie staat aan de lat om alle gemeentelijke taken goed en efficiënt uit te voeren, met oog voor de Helmondse inwoners, ondernemers en organisaties. Ook is het aan de gemeentelijke organisatie om bestuurlijke ambities voor te bereiden en uit te voeren. We werken aan het versterken van het vertrouwen in de lokale overheid. Dat vraagt om een solide, wendbare organisatie die kan meebewegen met wat nodig is. Dat betekent schakelen tussen rollen, blijven werken aan dienstverlening dicht bij de mensen, het doelmatiger maken van onze bedrijfsvoering en continu bouwen aan een competente, adaptieve organisatie. Een extra uitdaging is om onszelf steeds te heruitvinden terwijl de winkel open is. Bovendien zetten we sterk in op het beter strategisch positioneren van Helmond in de regio en daarbuiten.

Besturen voor de toekomst

De regio en Helmond zijn sterk in beweging. Dat biedt kansen én het stelt de raad voor belangrijke vragen. Het is belangrijk om vooruit te kijken en heldere toekomstperspectieven neer te zetten, waar we in Helmond naartoe kunnen bewegen. Samen met partners, maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers. Met het oog op koersvastheid en betrouwbaarheid van bestuur zou dit de vierjaarlijkse bestuursperioden moeten overstijgen. Dat doen we door tot meer solide doorgaande ambitielijnen te komen. Om dit bestuurlijk goed in te bedden, werken we toe naar een door de raad vastgestelde visie. Daar wordt steeds de strategie voor de eerstkomende jaren vanaf geleid. Deze strategie wordt

vervolgens door vertaald naar uitvoering. Dit bedden we goed in de planning en control in.

Schakelen tussen rollen

Van ons als gemeente wordt gevraagd om continu te schakelen tussen de rol van bevoegd gezag, regisseur, stimulator, facilitator en uitvoerder. Duidelijk is dat de gemeente niet de trekker kan zijn van alle verschillende maatschappelijke opgaven. Dat doen we als samenleving met elkaar. Als gemeente willen we beter leren kiezen wat onze inzet moet zijn. Hoe verdelen we onze capaciteit, expertise en middelen zodanig dat Helmond het best gediend is? Schaarste dwingt ons om – naast onze wettelijke taakuitvoering – vaker te kiezen voor de rol van regisseur, stimulator en facilitator. We zetten daarom sterker in op het bouwen en onderhouden van netwerken en het in positie brengen en ondersteunen van anderen.

Toegankelijker en betrouwbaarder

Hoewel we altijd vanuit de beste intenties werken, constateren we ook dat onze dienstverlening beter kan. Toegankelijk, duidelijk, met een persoonlijke benadering, meer vanuit de leefwereld van inwoners en ondernemers en meer bij de tijd. We willen beter op het netvlies houden waar we het voor doen en ons meer inleven in inwoners en ondernemers. We werken hieraan binnen alle domeinen, vanuit het klantperspectief. Er is via verschillende dashboards, spreekuren en bijeenkomsten goed zicht op onderwerpen die inwoners belangrijk vinden en we weten daardoor hoe inwoners de gemeente zien en ervaren. Vanuit die inzichten en signalen vanuit de stad focussen we ons op het verbeteren van onze dienstverlening en het versterken van de dienstverleningskanalen (omnichannel dienstverlening). Op die manier kunnen mensen naar behoefte contact hebben met de gemeente, informatie krijgen en producten en diensten gebruiken. Het uitbreiden van onze digitale dienstverlening is een speerpunt, om maatwerk mogelijk te maken voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn en voor complexe, domein overstijgende vragen. We zijn daarbij transparant over de gemaakte belangenafweging tussen de diverse publieke waarden, zoals recht op privacy versus het waarborgen van informatieveiligheid.

Daarnaast verbeteren we onze dienstverlening binnen ons sociaal domein. Daarbij gaat het over ons frontoffice voor informatie en advies, minimaregelingen, schulddienstverlening, Wmo-voorzieningen en trajectregie voor bijzondere doelgroepen. Ons belangrijkste speerpunt is om met onze communicatie en aanpak dicht bij de leefwereld van inwoners te staan. In 2026 starten we met het uitvoeringsplan dienstverlening.

Doelmatige bedrijfsvoering

Voor een doelmatige bedrijfsvoering is het noodzakelijk dat we effectief en efficiënt opereren, onder andere door een goede interne ondersteuning. Veel gaat goed, maar soms gaan dingen trager dan nodig, zijn er meer kosten mee gemoeid dan nodig of bereiken we niet het gewenste resultaat. We zetten daarom in op competenties en op proces- en systeemverbetering. Denk aan beter prioriteren, efficiënter inkopen en sturen op capaciteit (incl. inhuur). Dit komt ook ten goede aan onze dienstverlening.

Een organisatie die de ambities kan dragen

De grote ambities voor Helmond dagen de organisatie uit. In de eerste plaats omdat een groei van het aantal inwoners meer inzet vraagt binnen de uitvoerende taken, zoals paspoortverstrekking, vergunningverlening en de afhandeling van vragen, meldingen en klachten. In de tweede plaats omdat een stad in de groei veel inzet vraagt om allerlei ontwikkelingen vorm te geven. Tegelijkertijd zien we de noodzaak om meer programmatisch, meer gebiedsgericht en meer participatief te werken. Dat vraagt een andere manier van denken, plannen en uitvoeren. We zorgen ervoor dat we deze verschillende werkvormen goed met elkaar combineren.

De omvang van de ambtelijke organisatie is grosso modo in lijn met gemeenten van vergelijkbare omvang, zeker gezien de verwachte groei van de stad. Voor een gemeente in een groeispurt is de formatie eerder aan de krappe kant, zeker binnen het ruimtelijk domein. Blijvende aandacht voor personeel is essentieel, om nieuw talent te vinden en de talenten die al in huis zijn te boeien en te binden. We blijven daarom investeren in opleidingsprogramma's en strategisch personeelsbeleid.

Huis voor de Stad

In april 2024 werd het Huis voor de Stad feestelijk geopend, als thuis voor inwoners en voor medewerkers. Een thuis om trots op te zijn. Door de openheid van het gebouw is de ontmoeting tussen inwoners, andere bezoekers en medewerkers laagdrempeliger geworden. Voor medewerkers biedt het (t)Huis bovendien een prettige en eigentijdse werkomgeving waarin het hybride werken optimaal wordt ondersteund. We blijven meebewegen met tijd.

4.2 Ombuigingen

We willen voor 2026 tot een goede begroting komen en waarborgen dat de gemeente Helmond ook in de opvolgende jaren financieel gezond is. Hiervoor is het noodzakelijk om te bezuinigen, hoofdzakelijk door beleid te wijzigen. We hebben het daarom over '(beleids)ombuigingen'. Per begrotingsprogramma is aangegeven in welke mate er binnen de beleidsthema's dient te worden bezuinigd. De richtbedragen zijn afgestemd op de taakstellingen in de Programmabegroting 2025. De financiële opgave voor 2026 en verder zal groter zijn dan die taakstellingen. De financiële ontwikkelingen en het inpassen van noodzakelijke nieuwe zaken zullen namelijk nog hierin geïntegreerd moeten worden. Vooralsnog is voor het bepalen van de omvang van ombuigingen wel uitgegaan van de taakstelling, simpelweg doordat er nog geen volledig beeld is. In het proces van uitwerken van de begroting zal de financiële opgave scherper worden en zal duidelijker worden welke daadwerkelijke omvang van ombuigingen dit vraagt.

4.2.1 Omvang van ombuigingen

We moeten in 2026 zo'n € 13,5 miljoen bezuinigen, oplopend naar circa € 18,5 miljoen in 2029. Op een begroting van € 440 tot 450 miljoen (inclusief reserves jaarschijf 2026) lijkt dat mee te vallen, maar een groot deel van de begroting is slechts beperkt beïnvloedbaar. Dit gaat op aan wettelijke taken en verplichtingen. Wat betreft de wettelijke taken kan wel worden gekozen om deze op het niveau van een 8 of een 6 uit te voeren. Om te bezuinigen moeten we echter vooral ook kijken naar het ombuigen van beleid dat beter beïnvloedbaar is. Waar mogelijk zoeken we naar ombuigingen van beleid die besparingen opleveren én meer kwaliteit bieden voor de stad en de inwoners. We zien echter dat er ook ombuigingen nodig zijn die leiden tot versobering of tot vertraging van gewenste ontwikkelingen. We proberen daarbij zoveel mogelijk de thema's te ontzien die veel meerwaarde leveren op sociaal-cultureel en ecologisch vlak.

In de tabel zijn de richtbedragen opgenomen. Het grote deel van de ombuigingen betreft een verlaging van het budget. Wanneer de baten worden verhoogd wordt dit afzonderlijk aangegeven bij het betreffende thema.

Bedragen x € 1.000

Ombuigingen	2026	2027	2028	2029
Meedoen, rondkomen, vooruitkomen				
Zorg & Welzijn	1.800	2.200	2.290	2.290
Werk & Inkomen	1.750	2.450	2.950	2.950
Jeugd, Jeugdzorg & Onderwijs	3.600	4.250	6.300	6.300
Inclusie	50	50	50	50
Gezondheid	-	-	-	-
Sport	150	150	150	150
Subtotaal	7.350	9.100	11.740	11.740
Duurzaam & Leefbaar				
Ruimtelijke ordening & Huisvesting	380	400	400	400
Stedelijke vernieuwing	20	50	70	90
Veiligheid	420	420	420	420
Klimaat, Energie & Leefomgeving*	-	-	-	-
Mobiliteit*	-	-	-	-
Beheer en onderhoud	510	570	570	570
Subtotaal	1.330	1.440	1.460	1.480
Economisch vitaal & aantrekkelijk				
Topsectoren & Stedelijke werkmilieus	130	130	170	170
Onderwijs & Arbeidsmarkt	-	-	-	-
Bedrijventerreinen & Circulaire economie	50	50	50	50
Cultuur & Recreatie – minder lasten	660	660	660	660
Cultuur & Recreatie – meer baten	310	320	330	340
Subtotaal	1.150	1.160	1.210	1.220
Bestuur & Organisatie				
Andere overheid	-	-	-	-
Dienstverlening	230	230	230	230
Strategie & Strategische positionering	80	80	80	80
Personeel & Organisatie	-	-	-	-
Totaal ombuigingen ter hoogte van	310	310	310	310
Alg. dekkingsmiddelen				
Algemene dekkingsmiddelen – minder lasten	3.910	3.760	3.760	3.760
Algemene dekkingsmiddelen – meer baten	150	150	150	150
Subtotaal	4.060	3.910	3.910	3.910
Eindtotaal	14.200	15.920	18.630	18.660
Taakstelling begroting 2025	13.507	18.513	18.540	18.540

*Voor de begrotingsthema's 'Klimaat, Energie en Leefomgeving' en 'Mobiliteit' zijn geen richtbedragen voor ombuigingen opgenomen. Om deze opgaven goed te kunnen invullen zijn extra middelen nodig. Het feit dat geen aanvullende middelen voor deze onderwerpen zijn gevraagd, is daarmee ook een ombuiging.

4.2.2 Strategieën voor het ombuigen

Voor het bepalen van richtbedragen voor ombuigingen is een verkenning gedaan naar waar er wel en geen ruimte is om te bezuinigen. Ook is gekeken naar mogelijkheden om beleid zodanig om te buigen dat dit tot bezuinigingen of meer inkomsten leidt. De bedragen zijn *richtbedragen*. Ze moeten worden gezien als kader om per begrotingsprogramma te komen tot een pakket aan concrete beheersmaatregelen. Dit pakket werkt door in de programmabegroting 2026. Hierna wordt per begrotingsprogramma een richting aangegeven.

Meedoen, rondkomen, vooruitkomen

Zoals eerder gesteld zien we de noodzaak om op sociaal-cultureel vlak het been bij te trekken. Er is echter ook noodzaak om op een toekomstbestendige manier een sociaal beleid te voeren. De kosten lopen alsmaar op en de inkomsten dalen. Om in de toekomst de zorg betaalbaar en effectief te laten zijn, moeten we grip krijgen op de uitgaven binnen het sociaal domein. Met name op het vlak van zorg & welzijn en van jeugd, jeugdzorg & onderwijs. De beweging naar de voorkant moet daarvoor zorgen.

We bezuinigen in 2026 zo'n € 7,35 mln. binnen dit begrotingsprogramma. Dit bedrag moet richting 2029 oplopen naar zo'n € 11,73 mln. We willen hierbij zo min mogelijk bezuinigen op preventie en de sociale basis, omdat dit op termijn kan leiden tot een groter beroep op specialistische zorg. In plaats daarvan versterken we de oploskracht van de sociale teams, zodat hulpvragen efficiënt en effectief worden opgepakt binnen de vrij toegankelijke zorg. Dit zorgt voor minder indicaties voor jeugdhulp en ondersteuning in het kader van de Wmo. Op deze manier gebruiken we de financiële situatie als katalysator voor innovatie en het afschalen van zorg.

Duurzaam & Leefbaar

De inspanningen binnen het begrotingsprogramma 'Duurzaam & Leefbaar' leveren voornamelijk meerwaarde op sociaal-cultureel vlak en daarnaast op ecologisch vlak. Binnen beide pijlers heeft Helmond stappen te zetten om tot een meer duurzame groei te komen. Het is al uitdagend om aan de opgaven te werken zonder ophoging van de begroting. We zijn daarom voorzichtig om binnen dit begrotingsprogramma te bezuinigen. Op het vlak van klimaat en leefomgeving is de opgave dermate groot, dat ombuigen geen optie is. De mogelijkheden voor ombuigen liggen binnen andere aandachtsvelden op het vlak van versoberen en temporiseren. We kijken daarvoor ook gebiedsgericht: we laten de gebieden waar focus op ligt zoveel mogelijk buiten beschouwing. De investeringen die we doen om de woningbouwopgave te realiseren blijven intact. De terughoudendheid qua ombuigingen wordt geïllustreerd door het relatief lage richtbedrag voor 2026 van € 1,33 mln. (wat neerkomt op ca. 1,2% van de begroting binnen dit begrotingsprogramma).

Economisch vitaal & aantrekkelijk

Dit is een klein begrotingsprogramma, waardoor er in absolute zin weinig op kan worden bezuinigd. Boven zijn er weinig knoppen waaraan kan worden gedraaid. Dat komt bijvoorbeeld door regionale afspraken en door voorwaarden die aan subsidies zijn gesteld. Binnen die context zal wel naar mogelijkheden voor ombuigingen worden gezocht. Dat willen we zo min mogelijk op het gebied van cultuur en recreatie doen, omdat dit bijdraagt op sociaal-cultureel vlak. We zien daar wel mogelijkheden om onze inkomsten te vergroten door het verhogen van de toeristenbelasting en de uitgaven te verlagen door terughoudender te zijn ten aanzien van subsidies.

Bestuur & Organisatie

We willen dat de bezuinigingen zo min mogelijk effect hebben op de Helmondse inwoners, ondernemers en organisaties. Dat betekent dat er binnen de organisatie ook naar bezuinigingen wordt gezocht. Dit staat enerzijds in contrast met de ambities die we als organisatie hebben en waar vanuit de schaa sprong noodzaak toe is. Anderzijds biedt het ook kansen om op een andere manier naar zaken te kijken en de

urgentie om extra focus te leggen op een optimale bedrijfsvoering. De insteek is om strakker en meer integraal te sturen op prioritering en de inzet van capaciteit. Een belangrijk aspect daarbij is het verminderen van de inhuur. We werken ook aan het verbeteren van systemen, zodat processen beter lopen, er minder tijd verloren gaat en knelpunten beter gesignaleerd worden. Tot slot zoeken we naar mogelijkheden om de faciliteiten (zoals vergaderfaciliteiten, vervoer en apparatuur) te versoberen.

4.2.3 Afwegingskader voor ombuigingsmaatregelen

In de voorgaande paragrafen zijn al richtbedragen voor te realiseren ombuigingen gegeven. Het college zal binnen dit kader een pakket aan ombuigingsmaatregelen uitwerken, dat in de meerjarenbegroting 2026-2029 zal worden verwerkt. Bij deze uitwerking geldt het volgende afwegingskader als meetlat voor mogelijke ombuigingsmaatregelen:

<i>Juridische risico's</i>	De beleidsombuiging mag niet onverenigbaar zijn met wet- en regelgeving of slechts tot acceptabele juridische risico's leiden
<i>Maatschappelijke impact</i>	De maatschappelijke impact van de beleidsombuiging moet uitlegbaar zijn en mag niet onevenredig groot zijn ten opzichte van het financiële rendement
<i>Beginnelsen van behoorlijk bestuur</i>	De beleidsombuiging moet verenigbaar zijn met de beginselen van behoorlijk bestuur (zoals het rechtszekerheid- en vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel en evenredigheidsbeginsel)
<i>Privacy en informatie-veiligheid</i>	De beleidsombuiging mag geen afbreuk doen aan de privacy van inwoners, ondernemers en organisatie en aan de informatieveiligheid
<i>Ethisch verantwoord</i>	De beleidsombuiging moet overeenstemmen met de waarden en normen waaraan wij onszelf en anderen in redelijkheid gehouden achten
<i>Contractuele verplichtingen</i>	De beleidsombuiging mag geen afbreuk doen aan contractuele verplichtingen, tenzij in samenspraak met de contractpartners tot een bijstelling van de afspraken kan worden gekomen
<i>Organisatorisch realistisch</i>	De bezuiniging moet gestoeld zijn op wat organisatorisch realistisch is
<i>Passend bij het ambitieakkoord</i>	Als de beleidsombuiging afbreuk doet aan de ambities die in het ambitieakkoord zijn gesteld, dan is dit uitlegbaar en passend bij de gekozen koers
<i>In het verlengde van vastgesteld beleid</i>	De beleidsombuiging moet qua intentie passen binnen vastgesteld beleid; het kan wel een verenging, versobering, conservering of temporisering ervan betreffen

4.3 Mijlpalen in 2026

In lijn met de strategie op hoofdlijnen en per begrotingsprogramma en met de beoogde ombuigingen wil de raad zien dat in 2026 een aantal mijlpalen worden behaald. Deze zijn hierna per begrotingsprogramma op een rij gezet. Ze zijn geformuleerd alsof er wordt teruggekeken op 2026: wat zal er bereikt zijn in 2026.

4.3.1 Meedoen, rondkomen, vooruitkomen

Beleidsthema	In 2026
Werk & inkomen	- Is er een basis voor het invoeren van de herziening van de participatie; - Is het landelijke plan 'Basisdienstverlening Schuldhulpverlening' geïntegreerd in onze schuldhulpverlening; - Is de Wetswijziging Proactieve dienstverlening geïmplementeerd;

Beleidsthema	In 2026
	- Is er een geactualiseerd gemeentelijk beleidskader arbeidsmigratie, waarmee uitvoering wordt gegeven aan het Regionaal Afsprakenkader de Peel; - Is de Wet Van school naar duurzaam werk geïmplementeerd.
Zorg & welzijn	- Is een vervolg gegeven aan de ontwikkeling van een voorziening voor inwoners met complexe meervoudige problematiek; - Is een start gemaakt met de aanbesteding van de Wmo-begeleiding voor na 2026; - Is een start gemaakt met het voorbereiden van een vervolg op de Sociale Teams Helmond, vooruitlopend op aflopen van het contract eind 2027.
Jeugd & jeugdzorg	- Is de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd afgerond voor beter beheersbare en beschikbare jeugdhulp; - Is een eenvoudiger, meer gezinsgerichte aanpak van kind- en gezinsbescherming uitgewerkt, gericht op verbetering, meer transparantie en rechtsbescherming - Is de nieuwe contractering van jeugdbescherming en jeugdreclassering afgerond; - Is er inzicht in de gevolgen voor Helmond van de verwachte stelselwijziging kinderopvang 2027, bijvoorbeeld ten aanzien van de kostprijs en mate waarin met het opvangaanbod kan worden voorzien in de vraag naar opvang.
Onderwijs	- Is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026 gereed; - Is samen met partners in de stad en regio een visie op inclusief onderwijs uitgewerkt.
Inclusie	- Is uitvoering gegeven aan de inclusie- en antidiscriminatie agenda's.
Gezondheid	<i>Nvt (focus op uitvoering reguliere werkzaamheden)</i>
Sport	- Is een start gemaakt met de realisatie van de sportaccommodaties voor RKSv Mierlo-Hout en Hockeyclub Helmond. - Zijn de plannen gereed waarmee fase 2B van de Braak een impuls krijgt, zowel voor het sportgebied als het woongebied.

4.3.2 Duurzaam & Leefbaar

Beleidsthema	In 2026
Ruimtelijke ordening & volkshuisvesting	- Is zachte plancapaciteit omgezet naar harde plancapaciteit, in lijn met het woningbouwprogramma en de geprioriteerde woningbouwprojecten; - Is in samenwerking met woningcorporaties en zorgpartners de visie op Wonen, welzijn en zorg omgezet naar een strategie op dit vlak (o.a. voor de aanpak passend wonen en doorstroming); - Zijn de stedenbouwkundige ontwikkelvisie voor Nieuw Brandevoort en een plan voor fase 1 gereed en is de planologische procedure opgestart; Is er nieuw woonwagengebeleid; - Is duidelijk welke aanvulling op de Helmondse woonvisie nodig is naar aanleiding van de (concept)Wet Regie op Volkshuisvesting; - Is de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (de nieuwe welstandsnota) gereed.
Stedelijke vernieuwing	- Is het wijkontwikkelingsprogramma Rijnveld in uitvoering genomen; - Zijn de eerste bouwblokken langs de Deurneseweg en bij 'Oud Moskou' (Helmond-Oost) gesloopt en de nieuwbouw gestart;

Beleidsthema	In 2026
	- Is er een plan voor een woonzorgzone ter hoogte van de huidige Praktijkschool en omgeving (Helmond-Oost); - Zijn de laatste woningen/appartementen aan de Heistraat en het Weverspark (Binnenstad-Oost) opgeleverd, waarna de herinrichting van de openbare ruimte van start is gegaan; - Is de renovatie van woningen in de Leonardusbuurt doorgegaan en is de aangrenzende openbare ruimte opnieuw ingericht; - Zijn de woningen op de voormalige PNEM-locatie in aanbouw; - Is de Zuidrand de Waard opgeleverd; - Zijn diverse grote bouwprojecten gestart, zoals de bouw van de parkeergarage aan het Piet Blomplein; - Zijn de Waard en Parc Bruxelles opnieuw ingericht.
Veiligheid	- Is het gevoel van veiligheid onder inwoners en ondernemers gestegen en ervaren zij minder criminaliteit en overlast, in het bijzonder in de kwetsbare wijken; - Is de barrière tegen ondermijnende criminaliteit verhoogd en inwoners, ondernemers en de gemeente zijn weerbaarder tegen de inmenging van criminelen; - Is er minder criminaliteit en overlast door jongeren; - Is er voor meer risicojongeren een perspectief op een veilige, gezonde en kansrijke toekomst.
Leefomgeving, klimaat en energie	- Is het uitvoeringsprogramma van de natuur- en landschapsvisie gereed en in uitvoering genomen; - Zijn er integrale inrichtingsplannen voor delen van het beekdal van de Goorloop (in lijn met het uitvoeringsprogramma 'Natuur en landschap') en is er cofinanciering voor verworven bij partijen zoals provincie, Rijk, Europa en partners; - Is er een plan voor de basiskwaliteit van natuur en soorten-management, als leidraad voor het vergroenen van ruimtelijke initiatieven; - Is er een rekentool voor de actualisatie van het groenbeleid, met daaraan gekoppeld beleidsregels voor de klimaatopgave / groennorm; - Zijn historische bomenlanen en landschapsstructuren hersteld en is er een nieuw voedselbos met fruitboomgaard, in lijn met het uitvoeringsprogramma Landschapspark Kloostereind; - Is de omschakeling van aardgas naar duurzame warmtebronnen in gang gezet door een solide basis voor de warmtetransitie te realiseren; - Is er een nieuw centraal en toegankelijk energieloket dat alle doelgroepen ondersteunt bij vragen over verduurzaming van gebouwen; - Is er een warmteprogramma, inclusief bijbehorende Plan MER.
Mobiliteit	- Is er vanuit de MIRT-agenda financiering verworven bij het Rijk, de provincie en/of de regio voor de implementatie van STOMP-G⁸ (hieruit volgt een verplichting tot cofinanciering in de periode 2026-2030); - Is de strategie en uitvoeringsagenda op het vlak van mobiliteit gereed, ter uitvoering van de Mobiliteitsvisie; - Zijn diverse snelle, comfortabele, toegankelijke en veilige wandel- en fietsverbindingen gereed, ten behoeve van actieve mobiliteit (stappen en trappen);

⁸ STOMP-G staat voor Stappen, Trappen, OV, Mobiliteitsdiensten, Privéauto en Gedrag.

Beleidsthema	In 2026
	- Zijn de wachttijden voor voetgangers en fietsers voor het oversteken van de Kasteeltraverse korter geworden (door onderhoud); - Is de pilot flexibel openbaar vervoer (deeltaxi) omgezet naar provinciale aanbesteding voor flexibel vervoer (Bravoflex); - Zijn een strategie en uitvoeringplan gereed voor de ontwikkeling van de vier treinstations tot hubs; - Is duidelijk welke afwaardering voor de Kanaaldijk mogelijk is en welke mitigerende maatregelen hiervoor nodig zijn. - Is een start gemaakt met het autoluw maken van het centrum; - Is er een verbintenis van circa 50 bedrijven aan de werkgeversaanpak van Brainport Bereikbaar, om duurzamer reizen te stimuleren bij hun werknemers.
Beheer en onderhoud	- Is de hoeveelheid huishoudelijk afval verminderd met gemiddeld 24 kg per inwoner door minder consumptie en betere afvalscheiding; - Wordt meer dan 65% van het restafval hergebruikt of gerecycled; - Is het aantal Grondstoffen Inleverpunten (GRIP) verhoogd naar vier rondes met elk dertig stops; - Zijn met subsidie van de gemeente start-ups en sociale ondernemingen opgestart die innovatieve oplossingen bieden voor afvalbeheer en materiaal-hergebruik; - Is iedere groenvoorziening en speelplaats in de wijken toegankelijk voor mensen van alle leeftijden en capaciteiten.

4.3.3 Economisch vitaal & aantrekkelijk

Beleidsthema	In 2026
Stedelijke werkmilieus	- Is een uitvoeringsplan gereed voor inrichten van het EHAD-terrein (gelegen binnen het Stationskwartier) met een mix van uiteenlopende voorzieningen voor wonen en werken; - Is er in overleg met vastgoedeigenaren in het centrum een plan gemaakt voor de doorontwikkeling van het centrumgebied.
Topsectoren	- Is de publiek-private samenwerking Automotive Campus opgericht en heeft deze een start gemaakt; - Is Food Tech Brainport doorontwikkeld, met een grotere rol voor het bedrijfsleven.
Bedrijventerreinen	- Is de visie Bedrijventerreinen gereed; - Zijn er nieuwe wandelpaden, in samenwerking met de Stichting Bedrijventerreinen Helmond; - Zijn het omgevingsplan en de grondexploitatie voor bedrijventerrein Varenschut gereed; - Is er een gemeenschappelijke regeling voor het Regionaal Bedrijventerrein Brainport-Oost.
Circulaire economie	- Is de visie circulaire economie gereed; - Is een start gemaakt met de realisatie van de waterrotonde, de warmterotondes, de grondstoffenrotonde en smart energy hubs.
Arbeidsmarkt	- Is het 'Work in NL'-punt geborgd binnen de regionale informatievoorziening voor arbeidsmigranten;

Beleidsthema	In 2026
	- Is het Werkcentrum Helmond-De Peel zowel fysiek als digitaal aanwezig in de gehele arbeidsmarktregio Helmond-De Peel; - Is samen met onderwijsinstellingen, arbeidsmarktregio's en Brainport Development de Brainport Academy geïmplementeerd in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, ten behoeve van een volledig aanbod voor (onbenut) talent voor de semiconductor industrie; - Zijn de opgaven vanuit de landelijke hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur doorgevoerd.
Cultuur & Recreatie	- Is de toeristische bewegwijzering gerealiseerd; - Is het ontwerp voor Recreatiegebied Berkendonk gereed voor uitvoering, omdat alle vergunningen zijn verstrekt; - Is de uitvoering van het subsidiekader voor de grote culturele instelling geborgd in ambtelijke en bestuurlijke processen; - Is er duidelijkheid over de koers voor het HomeComputerMuseum en het Anna Theater.

4.3.4 Bestuur & organisatie

Beleidsthema	In 2026
Bestuur	- Is een overdrachtsnota beschikbaar ter ondersteuning van het opstellen van een politiek akkoord (coalitie- of raadsakkoord) door fracties en het inwerken van een nieuw college; - Zijn vanwege de Wet open overheid (Woo) nieuwe informatiecategorieën openbaar gemaakt, zijn Woo-processen beter geborgd en is de waarmerkfunctionaliteit geïmplementeerd, omwille van het verder versterken van transparantie en openbaarheid; - Is de voorjaarsnota het stuk dat als algemene strategie fungeert en mijlpalen bevat voor de eerstvolgende vier jaren, zodanig dat de raad hiermee op een strategisch-bestuurlijk niveau kaderstellend kan zijn.
Dienstverlening / betrouwbare lokale overheid	- Is de dienstverlening aan inwoners en ondernemers met de VIP-aanpak⁹ toegankelijker, beter bereikbaar, meer betrouwbaar en duidelijker is; - Is er een frontoffice operationeel voor informatie en advies over minimaregelingen, schulddienstverlening, Wmo-voorzieningen en trajectregie voor bijzondere doelgroepen, waarmee we aansluiten op de leefwereld van inwoners; - Is het wijkgericht werken (operationeel, gericht op dienstverlening) ingebed in de gemeentelijke processen, zodanig dat inwoners, ondernemers en organisaties voor dagelijkse vragen en meldingen in hun wijk eenvoudig en laagdrempelig terug kunnen bij vaste aanspreekpunten; - Is de participatieverordening van kracht en in uitvoering, zodat inwoners- en overheidsparticipatie volgens duidelijke afspraken plaatsvindt; - Zijn de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek Dienstverlening (2024) structureel in de lijn geborgd;

⁹ VIP staat voor vriendelijk, intelligent en persoonlijk. Dit is het richtpunt voor processen voor informeren, afhandelen van meldingen en klachten, uitvoeren van transacties en signaleren van (on)genoegen.

Beleidsthema	In 2026
	- Is de website aangepast, zodat deze overzichtelijk en gebruiksvriendelijk is en een instrument is voor informatiedeling, contact en het gebruik van gemeentelijke producten en diensten; - Is het voor inwoners mogelijk om voor een groot aantal producten en diensten digitale post van de gemeente te ontvangen via MijnOverheid; - Is op het vlak van digital twinning¹⁰ de stap gemaakt van experimenteren naar inbedding in de organisatie, zodat dit wordt ingezet bij stedelijke planning en ontwikkeling (incl. het stakeholdermanagement en de participatie hierbij).
Strategie & Strategische positionering	- Is na de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen de bezetting van besturen en portefeuillehoudersoverleggen in (sub)regionale samenwerkingsverbanden opnieuw adequaat ingevuld; - Is er binnen BrabantStad een meerjarenplan voor de periode 2026-2030 (vastgesteld door de colleges); - Is er binnen de MRE een samenwerkingsakkoord voor de periode 2027-2030 (vastgesteld door het algemeen bestuur MRE na zienswijzen door de raden); - Zijn er binnen het SGE een samenwerkingsconvenant en -agenda voor de periode 2026-2030 (vastgesteld door de colleges); - Is het programmatisch werken aan complexe, samengestelde opgaven verder ingebed en goed aangesloten op het werken binnen de lijn.
Organisatie	- Zijn de processen en systemen aangepast om te voldoen aan de eisen van de WOO, de Archiefwet en de Europese regelgeving van het programma Digital Decade, op zodanige wijze dat informatie behouden blijft, kosten beheersbaar zijn en de processen klantgericht zijn; - Is het werken onder architectuur in de hele organisatie uitgerold, zodat we wendbaar zijn en snel kunnen inspelen op innovatievraagstukken; - Is de regionale taakuitvoering op het gebied van archivering aangepast aan de nieuwe Archiefwet (met aanpassing van de gemeenschappelijke regeling MRE); - Voldoen de belangrijkste applicaties en processen aantoonbaar en blijvend aan wet- en regelgeving rondom informatiebeveiliging en privacy; - Is een handreiking AI in gebruik om te waarborgen dat alleen AI-systemen worden ingezet waarvan kan worden gegarandeerd dat ze veilig, transparant, ethisch verantwoord en vrij van vooroordelen zijn en door mensen worden gecontroleerd; - Is een tool voor relatiemanagement in de ICT-voorzieningen geïntegreerd.
Personeel	- Is het DIG-beleid¹¹ geïmplementeerd, zodat er continue aandacht is voor bewustzijn, houding en gedrag ten behoeve van een cultuurdiverse organisatie; - Is het percentage interne doorgroei toegenomen, mede als gevolg van opleiding en training.

¹⁰ Met digital twinning wordt de leefomgeving driedimensionaal in beeld gebracht om daarin data, rekenmodellen en veranderingen te visualiseren.

¹¹ DIG staat voor diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid).

5 Investerings

5.1 Uitwerking investeringen 2026 (IVP) en kansrijke investeringen 2027-2029

In de programmabegroting 2026 (hierna: begroting) leggen we uw raad een investeringsprogramma (IVP) 2026 voor. Ook geven we u met de kansrijke investeringen 2027-2029 inzicht in investeringsvoorstellen voor latere jaren. Deze vormen weer het vertrekpunt voor het IVP bij de programmabegroting 2027.

Ter voorbereiding op de begroting 2026 en het bijhorende IVP 2026 hebben we in deze voorjaarsnota een eerste inventarisatie van investeringswensen opgenomen. De definitieve voorstellen leggen we aan uw raad voor in de begroting.

Investeringsprogramma (IVP) en kansrijke investeringen

In de programmabegroting 2025-2028 waren de investeringsvoorstellen vanaf 2026 (met uitzondering van de meerjarig vastgestelde investeringen) als kansrijk opgenomen. Dit betekent dat uw raad de investeringen voor 2025 heeft vastgesteld. De andere jaren zijn kansrijk en komen in latere jaren in het besluitvormingstraject.

In de aankomende begroting 2026 vormen de kansrijke investeringen 2026 uit de begroting 2025 het uitgangspunt voor het IVP 2026. De jaarschijven 2027 en 2028 blijven kansrijk. Hier voegen we de kansrijke investeringen 2029 aan toe. De investeringen 2026 leggen een claim op de structurele, financiële ruimte die we binnen de begroting 2026 beschikbaar hebben voor de structurele kapitaallasten van deze investeringen.

Volgens onze bekostigingssystematiek van de investeringen hanteren we een gesloten systeem. Dit houdt in dat we het budget dat beschikbaar komt, wanneer investeringen volledig zijn afgeschreven, inzetten om nieuwe investeringen te bekostigen. Dit voor zover er geen afzonderlijke bekostiging is uit opbrengsten en/of andersoortige dekkingsbronnen zoals bijdragen van derden.

Vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen

Bij de investeringsvoorstellen maken we onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. De vervangingsinvesteringen vragen vrijwel jaarlijks om een nieuwe investerings(tranche) omdat bestaande kapitaalgoederen aan noodzakelijke vervanging toe zijn. Nieuwe investeringen zijn nieuwe beleidsinitiatieven.

In ons investeringsbeleid hebben we vastgelegd dat bij het afwegen van investeringsvoorstellen binnen de financiële ruimte, de vervangingsinvesteringen voorrang krijgen op nieuwe investeringen. Dit is nodig voor het behoud van een bestaand kwaliteitsniveau van voorzieningen. Deze kunnen ingegeven zijn door wettelijke bepalingen of kwaliteitseisen van de gemeente zelf. Hieronder zetten we de voorgenomen investeringen, via twee overzichten, voor u op een rijtje. De totaalstellingen in de overzichten tonen de bruto-investering. Deze term verwijst naar de totale uitgaven van de investering zonder rekening te houden met de dekking hiervan.

Overzicht 1: Voorgenomen vervangingsinvesteringen 2026 en kansrijk 2027-2029

Vervangingsinvesteringen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
	IVP	Kansrijke investeringen		
Programma 1: Meedoen, Rondkomen, Vooruitkomen				
Speelvoorzieningen	550	450	450	450
Vervanging sportvelden	1.195	845	600	600
Totaal programma 1 (bruto-investering)	1.745	1.295	1.050	1.050
Programma 2: Duurzaam en Leefbaar				
Wegen regulier	3.300	4.600	3.200	3.200
Opwaarderen openbare verlichting	700	700	700	700
Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)	1.870	1.870	800	800
Openbaar groen	450	450	450	450
Vervanging bomen	450	450	450	450
Vervanging natuur en recreatie	150	150	150	150
Kasteel Traverse	1.250			
Deurneseweg		2.100		
Rioleringszorg	2.255	2.405	2.505	2.505
Dekking: rioolrecht	-2.255	-2.405	-2.505	-2.505
Vervanging containers	60	60	60	60
Dekking: afvalstoffenheffing	-60	-60	-60	-60
Totaal programma 2 (bruto-investering)	10.485	12.785	8.315	8.315
Programma Algemene Dekkingsmiddelen				
Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur	523	1.352	313	313
Totaal programma AD (bruto-investering)	523	1.352	313	313
Totaal alle programma's	12.753	15.432	9.678	9.678

Overzicht 2: Voorgenomen nieuwe investeringen 2026 en kansrijk 2027-2029

Investerings nieuw beleid (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
	IVP	Kansrijke investeringen		
Programma 1: Meedoen, Rondkomen, Vooruitkomen				
Herontwikkeling sportaccommodatie Mierlo-Hout	1.500			
Hockeyclub Helmond	1.500			
Totaal programma 1 (bruto-investering)	3.000			
Programma 2: Duurzaam en Leefbaar				
Landschapspark Kloostereind - grondaankoop*	1.000	500		
Landschapspark Kloostereind*	1.000	640	300	360
Maatregelen mobiliteit Julianalaan	250			
Uitvoering Fietsagenda Helmond	2.125	2.000	2.100	2.100
Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstukken	850	525		
Vergroenen van de stad	900	875		
Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	1.500	1.500	1.500	1.500
Wonen	350			
Regionale Bereikbaarheidsagenda	4.000	2.000	6.500	1.250
Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	75			
Nieuwbouw en infrastructuur in de stad (Houtsdonk)	2.132	2.132	2.132	2.132
<i>Dekking: Rijksbijdrage Nieuwbouw en infrastructuur in de stad</i>	<i>-1.386</i>	<i>-1.386</i>	<i>-1.386</i>	<i>-1.386</i>
WijkontwikkelingsProgramma (WOP) Rijpelberg	700	700		
Stationskwartier	1.500	1.500	1.500	
Uitvoering duurzaamheid/klimaatopgave	200			
Flankerende maatregelen N279			2.500	
Totaal programma 2 (bruto-investering)	16.582	12.372	16.532	7.342
Programma 3: Economisch, Vitaal en Aantrekkelijk				
Kunsthof (corona impuls cultuur)	6.160			
<i>Dekking: krediet Beleidskader Corona Impuls Cultuur</i>	<i>-1.330</i>			
<i>Dekking: MRE Regiodeal</i>	<i>-1.600</i>			
<i>Dekking: krediet Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024</i>	<i>-931</i>			
<i>Dekking: reserve onderhoud gebouwen (vastgoed)</i>	<i>-300</i>			
<i>Dekking: krediet vergroten aantrekkelijkheid centrum (Park kosten budget)</i>	<i>-500</i>			
Projecten cultuur	100	525		
Projecten cultuur: evenemententerrein berkendonk	100			
Totaal programma 3 (bruto-investering)	6.360	525		
Programma Algemene Dekkingsmiddelen				
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	3.441	3.441		
<i>Dekking: Rijksbijdrage en MJOP</i>	<i>-431</i>	<i>-431</i>		
Totaal programma AD (bruto-investering)	3.441	3.441		
Totaal alle programma's	29.383	16.338	16.532	7.342

*In de begroting 2025 is voor Landschapspark Kloostereind per abuis € 200.000 opgenomen in plaats van € 2.000.000.

Strategische grondaankoop regisserende en strategische verwevingen

In de nota grondbeleid 2024 is opgenomen dat we vanaf de begroting 2025 elk jaar 2 budgetten opnemen in het investeringsprogramma voor verwevingen:

- Een budget van € 5,0 miljoen voor regisserende verwevingen. Dat zijn verwevingen op gebieden waarvoor de gemeenteraad eerder al een visie of een plan heeft vastgesteld, maar waarvoor het nog te vroeg is om al een grondexploitatie te kunnen vaststellen.
- Een budget van € 2,5 miljoen voor strategische verwevingen. Dat zijn verwevingen op alle andere gebieden in de stad, dus de gebieden waarvoor nog geen grondexploitatie is vastgesteld en waarvoor ook nog geen plan of visie is vastgesteld door de raad.

Programma 2: Strategische grondaankoop regisserende en strategische verwervingen (bedragen x 1.000)				
	2026	2027	2028	2029
	IVP	Kansrijke investeringen		
Strategische grondaankoop regisserende verwervingen	5.000	5.000	5.000	5.000
Strategische grondaankoop strategische verwervingen	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal	7.500	7.500	7.500	7.500

Deze budgetten stellen het college van B&W in staat om slagvaardig te handelen. Als in een begrotingsjaar geen verwevingen worden gedaan (of een gedeelte is gebruikt) komt het (restant) budget van dat jaar te vervallen. De budgetten kunnen niet doorgeschoven worden naar volgende jaren. De rente over deze verwervingsbudgetten dekken we uit de reserve grondbedrijf.

Meerjarig vastgestelde investeringen

Een deel van onze investeringen heeft uw raad via afzonderlijke raadsbesluiten meerjarig vastgesteld. Deze staan weergegeven in onderstaand overzicht. Het totaal beschikbare krediet wijzigt niet ten opzichte van eerdere besluitvorming, tenzij een wijziging is opgenomen in de onderstaande investeringstabel. Dit laatste geldt voor de investering in de Braak – fase 2B waar de jaarschijf 2029 aan is toegevoegd.

(bedragen x € 1.000 / - is negatief)							
Meerjarig vastgestelde investeringen (bedragen x € 1.000)	tot en met 2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Programma 1: Meedoen, Rondkomen, Vooruitkomen							
Investering sportpark de Braak (excl. fase 2B Sport)	32.400	13.800					46.200
Investering sportpark de Braak - fase 2B Sport	325	500	600	700	2.500	2.700	7.325
Programma onderwijshuisvesting 2018-2028	4.820	2.008	6.100	8.154	10.997		32.079
MFA Rijpelberg (programma onderwijshuisvesting periode 2018-2028)				11.715	15.224		26.939
Jan van Brabant (inclusief voorbereiding)	783	6.000	9.800	13.750			30.333
Totaal programma 1 (netto-investering)	38.328	22.308	16.500	34.319	28.721	2.700	142.876
Programma 2: Duurzaam en Leefbaar							
Vervanging sluis 9	2.845	5.555					8.400
Aankoop en uitbreiding parkeergarage Elzaspassage/Piet Blomplein		200	12.000	9.000			21.200
Dekking: Opbrengsten parkeexploitatie		-200	-12.000	-9.000			-21.200
Totaal programma 2 (netto-investering)	2.845	5.555					8.400
Totaal alle programma's	41.173	27.863	16.500	34.319	28.721	2.700	151.276

Zoals aangegeven in RIB 45 van d.d. 25 maart 2025, stellen wij u voor om het taakstellende budget te blijven reserveren voor een nieuwe school voor Jan van Brabant College tot er meer duidelijkheid is over het vervolg.

Openstaande investeringen

Het lukt vaak niet om investeringsprojecten binnen het (kalender)jaar af te ronden. Door een veelvoud aan omstandigheden kunnen investeringen vertraging oplopen. Daarnaast bleken investeringsvoorstellen bij vaststelling van het IVP in de begroting (nog) niet concreet genoeg om direct na vaststelling tot uitvoering over te gaan. Het resultaat is een opeenstapeling van investeringsprojecten en bijbehorende middelen. Om deze opeenstapeling te verminderen en op de langere termijn te voorkomen, komen investeringskredieten (met ingang van 2025) niet langer direct beschikbaar na vaststelling van de begroting door uw raad. Ons college stelt het krediet beschikbaar nadat een concreet en onderbouwd projectplan is voorgelegd. In de jaarverantwoording 2024 en de 1^e Berap 2025 informeren wij u over de openstaande investeringen en de voortgang van de uitvoering van het IVP 2025.

Sparen voor toekomstige investeringen

De komende jaren verwachten we naast de bovenstaande kansrijke investeringen uit de begroting 2025 ook nog grote investeringsopgaven, waaronder Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP), Nieuw

Brandevoort, Stationskwartier en uitgaven op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit en schaa sprong. Deze investeringen vragen veel geld. In de begroting 2024 hebben we een nieuwe reserve ingesteld om te sparen voor deze grote investeringsprojecten. De omvang van deze reserve is € 22,6 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met de besluiten die tot op heden zijn genomen over onttrekkingen en toevoegingen.

Met deze reserve bouwen we een buffer op, waardoor we én sparen én snel kunnen schakelen als dat nodig is. Jaarlijks bekijken we in het begrotingsproces welke incidentele middelen we kunnen toevoegen aan de reserve. Het bestedingsdoel voor deze reserve is:

- Niet geraamde projecten in het lopende jaar die bijdragen aan de grote opgaven als schaa sprong, verduurzaming en maatschappelijke opgaven;
- Toekomstige grote projecten die bijdragen aan deze opgaven en waarvoor geen andere dekking beschikbaar is;
- Projecten waarvoor cofinanciering noodzakelijk is;
- Tekorten op al aangepane projecten, bijvoorbeeld in het geval van extreme prijsstijgingen.

5.2 Realisatiekracht

Om te bepalen in hoeverre de lopende investeringsprojecten en nieuwe wensen uitvoerbaar zijn, worden ze in aanloop naar de begroting 2026 opnieuw beoordeeld, realistisch geraamd en, indien nodig, geïndexeerd. Hierbij leggen we de relatie met het ambitieakkoord en houden we rekening met het realisatievermogen van de organisatie.

Wijzigingen in de uitgavenplanning van de investeringen hebben effect op de ruimte in het kapitaallastenplafond. Door investeringen te temporiseren ontstaat in de eerste jaren (incidentele) ruimte in het kapitaallastenplafond. In latere jaren is het beslag op het kapitaallastenplafond juist hoger, waardoor de ruimte om nieuwe investeringen te doen, afneemt.

6 Risico's

De inventarisatie van de risico's en daarmee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, geschiedt binnen de gemeente Helmond door de specifieke risico's financieel te kwantificeren en algemene risico's te benoemen. De specifieke risico's zijn risico's die van toepassing zijn op Helmond. Allereerst maken we een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Zeer klein (factor 0,1);
- Klein (factor 0,25);
- Midden (factor 0,5);
- Groot (factor 0,8);
- Zeer groot (factor 0,9).

Voor een aantal risico's zijn al beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregel brengen we in mindering op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico's resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit. Naast de specifieke risico's kennen alle gemeenten ook algemene risico's. De verschillende risico's lichten we in de volgende paragraaf toe.

6.1 Overzicht van risico's

Specifieke risico's

In onderstaand overzicht staan de gekwantificeerde risico's zoals geïnterpreteerd bij de jaarrekening 2024. De benodigde weerstandscapaciteit van onze gemeente komt uit op een totaal van € 119,58 miljoen. Een uitgebreide toelichting op de risico's leest u terug in de jaarrekening 2024.

(Bedragen x € 1.000)

		Grondslag					
Nr.	Risico's	I/S	Kans	risico's	Beheersing	Dekking	Restrisico
1.	Juridische claims	I	0,3	PM			PM
	Open eindregeling				Reserve		
	WMO/Jeugd/				Sociaal		
2a.	rondkomen	I	0,5	3.744	Domein	1.872	0
					Alg.res		
					Senzer/		
					Reserve I-		
2b.	Participatiewet BUIG	I	0,1	4.920	deel	492	0
3a.	Verstrekte geldleningen	I	0,1	28.424			2.842
3b.	Borgstellingen	I	0,1	54.410			5.441
4.	Vennootschapsbelasting	I	0,5	PM			PM
5.	Fiscale claims	I	0,1	PM			PM
6.	Cyber risico's	I	0,1	12.000			1.200
7.	Calamiteiten	I	0,1	6.000			600
	Prijsontwikkeling						
8.	bouwkosten	I	0,7	14.000			9.800
	Risico's Algemeen						19.883
9.	Grondbedrijf			99.700			99.700
Totale restrisico Algemeen en Grondbedrijf							119.583

6.1.1 Omvang weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit is gedefinieerd als: alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om risico's te dekken, zonder dat de begroting en het beleid hiervoor aangepast dienen te worden. De beschikbare weerstandscapaciteit kent zowel een incidentele als een structurele component.

(bedragen x € 1.000)

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	78.762
Algemene reserve grondbedrijf	99.620
Post onvoorzien incidenteel	250
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>	178.632
Onbenutte belastingcapaciteit	1.251
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>	1.251
Totale weerstandscapaciteit	179.883

De incidentele weerstandscapaciteit is € 178,63 miljoen

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, de algemene reserve grondbedrijf en de post voor onvoorzien.

Structurele weerstandscapaciteit is € 1,25 miljoen

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Helmond kan haar belastingen verhogen en haar heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen.

De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijke opbrengst uit het totaal van de onroerendezaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing enerzijds en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren als zij een beroep zou doen op een aanvullende bijdrage op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm) anderzijds. Volgens die norm mogen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing maximaal 100% kostendekkend zijn.

In 2024 was de artikel 12-norm voor de OZB-opbrengst 0,1614% van de WOZ-waarde. Het tarief voor woningen in 2024 is 0,1262% van de WOZ-waarde. De tarieven voor de niet-woningen waren 0,2673% (eigendom) en 0,2156% (gebruik) van de WOZ-waarde.

Uit de gehanteerde formule uit de meicirculaire (redelijk peil) volgt, dat de gemeente Helmond een gewogen gemiddelde OZB-tarief van 0,1536% kent en nog een ruimte van € 1,25 miljoen had voor het jaar 2024. De kostendekking van afvalstoffen- en rioolheffing in de gemeente Helmond is net als de totale berekening van de onbenutte belastingcapaciteit in de onderstaande tabel terug te vinden.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

(bedragen x € 1.000)

Belastingcapaciteit (bedragen x € 1.000)	Huidige inkomsten	Maximale inkomsten*	Onbenutte capaciteit
OZB	27.728	28.979	1.251
Afvalstoffenheffing	12.244	12.244	0
Rioolheffing	9.008	9.008	0
Totaal	48.980	50.231	1.251

* Dit is de opbrengst aan OZB-belastingen, wanneer de tarieven gelijk zouden zijn aan de artikel 12-norm (0,1614% van de WOZ-waarde). Voor Afvalstoffen- en Rioolheffing geldt dat kostendekking wordt bepaald op begrotingsbasis.

Gemeenten zijn in principe vrij om de hoogte van de OZB-tarieven te bepalen. Er is door de Rijksoverheid gekozen om voortaan de verschillen in beeld te brengen via een landelijke benchmark. De totale woonlasten voor Helmond liggen in 2024 met 103,6% iets boven het landelijk gemiddelde op basis van de cijfers van het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

6.1.2 Ratio's

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. De ratio geeft een goed beeld van de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Voor de gemeente Helmond bedraagt deze ratio 1,50 namelijk:

$$\frac{\text{€ 179,88 miljoen}}{\text{€ 119,58 miljoen}}$$

Een ratio lager dan 1,0 duidt op een kwetsbare financiële positie omdat de beschikbare weerstandscapaciteit niet voldoende is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Het is echter geen wetmatigheid dat bij een ratiowaarde kleiner dan 1,0 of groter dan 2,0 direct geanticipeerd moet worden op maatregelen in de middelen sfeer. De kans dat alle geïdentificeerde risico's zich tegelijkertijd voor doen is namelijk erg klein.

De berekende ratio voor Helmond voldoet aan de streefwaarde zoals opgenomen in de financiële verordening (minimaal 1,5).

Financiële positie

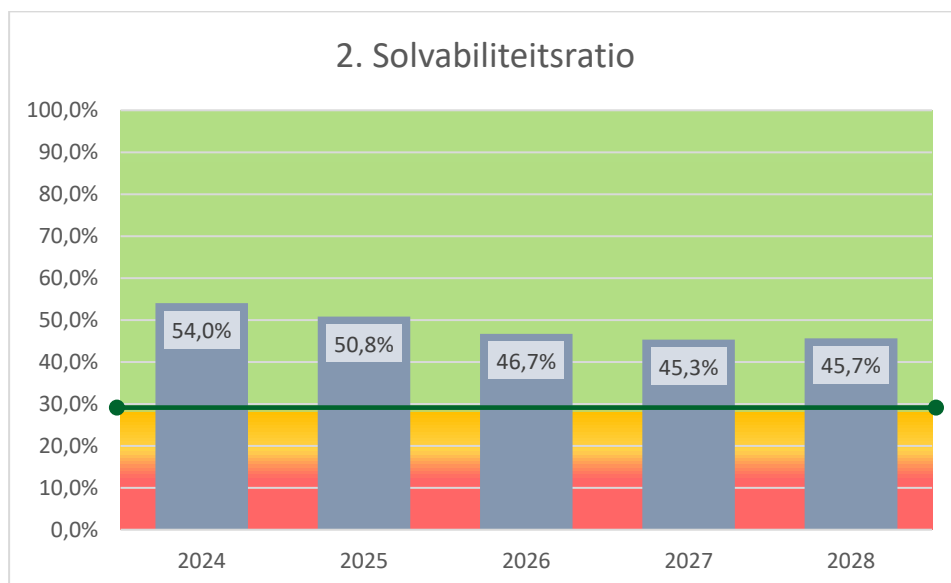
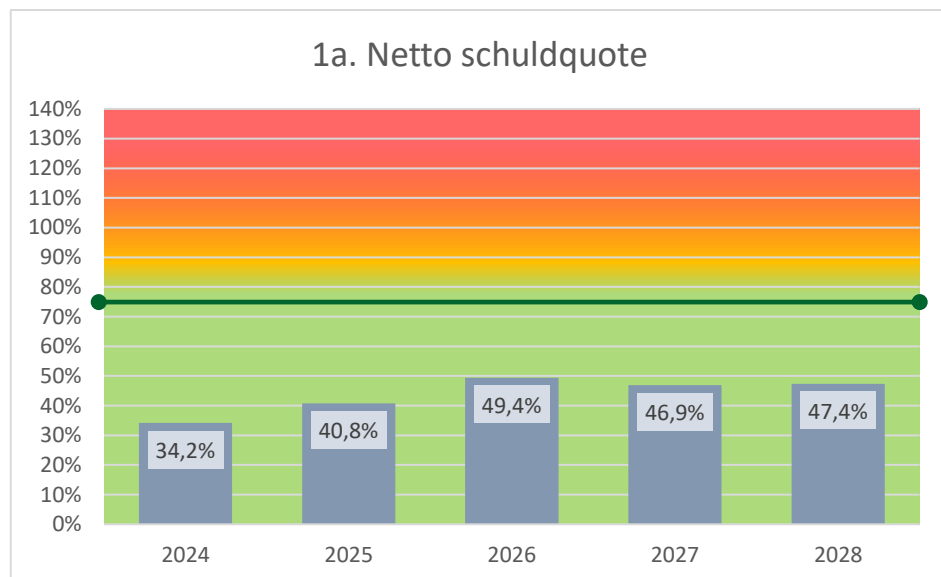
Gemeenten zijn volgens het BBV verplicht om 5 financiële kengetallen op te nemen in hun begroting en jaarrekening om inzicht te geven in hoe ze er financieel voor staan. Het bestuur wordt hiermee in staat gesteld om beter te sturen op de financiële positie. De kengetallen zijn voorgeschreven maar niet genormeerd.

Om uw raad een beeld te geven van de financiële positie presenteren we in onderstaande overzicht de meest actuele kengetallen. De kengetallen over 2024 komen uit de jaarverantwoording 2024. De kengetallen over 2025 en de latere komen uit de meerjarenbegroting 2025-2028. Toekomstige wijzigingen in de financiële positie hebben als gevolg dat de meerjarige kengetallen ook aangepast worden.

Op basis van dit beeld is de conclusie dat de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie geen aanleiding geeft tot bijsturing. In de jaarrekening 2024 en meerjarenbegroting 2025 geven we een toelichting op de kengetallen afzonderlijk.

Financiële kengetallen		Jaarstukken	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2024	2025	2026	2027	2028
1.a	Netto schuldquote	34,2%	40,8%	49,4%	46,9%	47,4%
1.b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	27,9%	40,8%	49,4%	46,9%	47,4%
2.	Solvabiliteitsratio	54,0%	50,8%	46,7%	45,3%	45,7%
3.	Structurele exploitatieruimte	4,4%	0,1%	-2,1%	-0,4%	-0,2%
4.	Grondexploitatie	32,4%	28,3%	29,2%	20,8%	16,8%
5.	Belastingcapaciteit	90,5%	89,4%	89,4%	89,4%	89,4%

De financiële positie kan beoordeeld worden aan de hand van de ratio's solvabiliteit en netto schuldquote. We hebben normen vastgesteld voor de financiële positie, welke aansluiten bij de gemiddelde ratio's van gemeenten met een vergelijkbare grootte. De solvabiliteit is minimaal 30% en de netto schuldquote maximaal 75%. Door de financiële positie te visualiseren wordt duidelijk hoe de gemeente Helmond ervoor staat. De groene lijn illustreert onze norm en de kleurvakken sluiten aan op de signaleringsgrenzen van de provincie, waarbij rood slecht is, geel matig en groen goed.

Bijlage 1 Afkortingen en acroniemen

10vdJ	Tien voor de Jeugd
B&W	Burgemeester en Wethouders
BBP	Bruto Binnenlands Product
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal PlanBureau
CPI	Consumentenprijsindex
DIG	Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GR	Gemeenschappelijke Regeling
IMOC	Prijs voor overheidsconsumptie netto materieel
IHP	Integraal Huisvestingsplan onderwijs
IVP	Investeringsprogramma
LPO	Loon- en prijsontwikkeling
MBO	Middelbaar BeroepsOnderwijs
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplanung
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MRE	MetropoolRegio Eindhoven
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OZB	Onroerende ZaakBelasting
PPS	Publiek-Private Samenwerking
SGE	Stedelijk Gebied Eindhoven
SPUK	Specifieke Uitkering
STH	Sociale Teams Helmond
STOMP	Stappen, trappen, openbaar vervoer, mobiliteitsmaatregelen en privéauto
STOMP-G	Stappen, trappen, openbaar vervoer, mobiliteitsmaatregelen, privéauto en gedrag
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRBZO	VeiligheidsRegio Brabant-Zuidoost
VRI	VerkeersRegelInstallatie
WKR	Werkkostenregeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOO	Wet Open Overheid
WOP	Wijkontwikkelingsplan
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZZP	Zelfstandige zonder personeel

Bijlage 2 Errata

Pagina	Errata	Corrigenda
6	Het aandeel 22-jarigen met een startkwalificatie ligt rond de 70%. Dit is incorrect.	Het percentage ligt rond de 75%. Dit is aangepast in de tekst
10	Boven de tabel op pagina 10 ontbreekt dat de bedragen duizendtallen zijn.	Boven de tabel op pagina 10 is toegevoegd: "bedragen x 1.000"
16	In de tabel op pagina 16 staan de beleidsintensiveringen "Ophoging wegen" en "Civieltechnische kunstwerken" foutief onder programma 1. Meedoen, rondkomen, vooruitkomen.	In de tabel op pagina 16 zijn de beleidsintensiveringen "Ophoging wegen" en "Civieltechnische kunstwerken" opgenomen onder programma 2. Duurzaam & Leefbaar
30	Op pagina 30 wordt verwezen naar "pagina 30 Uitbreiden energienetwerk". Echter dit had pagina 32 moeten zijn.	Op pagina 30 wordt verwezen naar "pagina 32 Uitbreiden energienetwerk".
34	Op pagina 34 kunnen we lezen: "Ondernemerscollectieven, centrummanagement Visit Helmond en Land van de Peel hebben namelijk de hoofdrol" Tussen Centrummanagement en Visit Helmond mist een "," (komma). Dit zijn namelijk 2 verschillende organisaties.	Op pagina 34 is opgenomen: "Ondernemerscollectieven, Centrummanagement, Visit Helmond en Land van de Peel hebben namelijk de hoofdrol"